

Uchwała Nr 14/18/2018
Rady Gminy Bralin
z dnia.....

w sprawie: przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Bralin na lata 2019-2023”.

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018r., poz. 994 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt.1, art. 18 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r. poz. 1508 ze zm.) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1

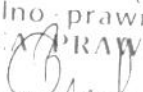
Przyjmuje się Strategię rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Bralin na lata 2019-2023 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bralin.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2019 r.

AKCEPTUJĘ pod względem
formalno-prawnym
RADCA PRAWNY

Ewa Brzozowska

Uzasadnienie

Do Uchwały Nr z dnia

Zgodnie z treścią art. 16b ust. 1 i art. 17 ust.1 pkt. 1 Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, gmina zobowiązana jest do opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia, obok misji i wizji, wyznacza zadania krótko i długookresowe w celu zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańcom Gminy Bralin, w szczególności grupom korzystającym z działań pomocowych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bralinie oraz zagrożonym wykluczeniem społecznym. Zawarte w niej cele i zadania, obrazują pożądany, przyszły stan, przewidziany do osiągnięcia w terminie objętym planem realizacji. Dotyczą one rozwiązywania występujących problemów społecznych w Gminie Bralin, a w szczególności:

- wsparcia osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, starszych i bezdomnych,
- objęcia pomocą osób samotnie wychowujących dzieci, rodzin dysfunkcyjnych oraz rodzin doznających przemocy domowej,
- profilaktyki w zakresie ochrony zdrowia i uzależnień,
- edukacji publicznej.

Strategia obejmuje również działania w zakresie doskonalenia współpracy między poszczególnymi jednostkami służb społecznych (samorządowe jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe). Poszerza i uzupełnia w ten sposób istniejące formy pomocy i wsparcia osób oraz rodzin tego wymagających. Strategia powstała w oparciu o diagnozę problemów społecznych w Gminie Bralin.

W związku z powyższym, biorąc również pod uwagę zadania z zakresu pomocy społecznej, określone w ustawie o samorządzie gminnym, zasadne jest uchwalenie powyższej uchwały.

WÓJT

Piotr Hołoś

Załącznik do Uchwały nr IV/18/2018

Rady Gminy Bralin z dnia 28 grudnia 2018r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BRALIN
NA LATA 2019-2023**

2019

SPIIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	5
1. PODSTAWY PRAWNE.....	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.....	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.....	14
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	14
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	15
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE	15
4. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	19
5. EDUKACJA I WYCHOWANIE	25
6. KULTURA, SPORT I REKREACJA	26
7. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	27
8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	33
9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	40
10. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	40
11. POMOC SPOŁECZNA	42
12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	55
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM” ...	57
14. ANALIZA SWOT	71
15. WNIOŚKI Z DIAGNOZY	75
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	77
IV. PROGRAMY I PROJEKTY.....	87
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII.....	89
SPIS TABEL I WYKRESÓW	93

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bralinie. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Strategia została przygotowana na lata 2019-2023. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Przestępczość; Pomoc społeczna i Organizacje pozarządowe.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bralin na lata 2019-2023 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,

- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bralin na lata 2019-2023 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020,
- Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku,
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kępińskim na lata 2011-2021,

- Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2015-2023.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „*Unia innowacji*” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „*Młodość w drodze*” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „*Europejska agenda cyfrowa*” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „*Europejski program*

walki z ubóstwem” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: *Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna*, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych (Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa), które powinny przyczyniać się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Dokument skierowany jest nie tylko do administracji publicznej, ale także do środowisk społecznych i gospodarczych, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest również odniesieniem na gruncie krajowym dla dokumentów strategicznych przygotowywanych w kraju na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020, tj. Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych (uwzględniających środki z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej

i wspólnej polityki rybołówstwa). Wskazane w strategii cele rozwojowe i priorytety w znaczącym zakresie wpisują się w cele strategii unijnej „Europa 2020” i są z nią spójne.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Instrumentami realizacji Umowy są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Dokumenty te wraz z Umową tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową.

Umowa ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie ze Strategią Rozwoju Kraju, oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej cele rozwojowe kraju, w Umowie wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich, do których zaliczono: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczną i aktywność zawodową, infrastrukturę sieciową na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Priorytety te będą realizowane w ramach właściwych celów tematycznych, wskazanych w projektach rozporządzeń Unii Europejskiej.

Umowa wskazuje m.in. rodzaje inwestycji, mogących liczyć na dofinansowanie, proponuje układ programów operacyjnych, prezentuje zarys systemu ich wdrażania, a także przedstawia ogólne założenia oparte na zasadzie subsydiarności podziału interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Zapewnieniu koordynacji pomiędzy funduszami polityki spójności na poziomie regionalnym służyć ma, umożliwiona po raz pierwszy w okresie programowania 2014-2020, realizacja przez samorządy województw programów dwufunduszowych (Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Instrumentem zapewniającym komplementarność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny będzie kontrakt terytorialny.

Zgodnie z Umową Partnerstwa w latach 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020**, dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego i dobrego rządzenia

oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Krajowy program (zasilił go 28% środków funduszu) będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia polityki państwa, natomiast na poziomie regionalnym interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego (72% środków funduszu) będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 zawiera 9 osi priorytetowych. Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach osi priorytetowej 6. Rynek pracy i osi priorytetowej 7. Włączenie społeczne.

W ramach osi priorytetowej 6. wyznaczono priorytety inwestycyjne, których wdrożenie ma się przyczynić do wzrostu zatrudnienia osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo, znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, zwiększenia liczby nowopowstałych, trwałych przedsiębiorstw, wzrostu zatrudnialności wśród osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3., podniesienia kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców sektora małych i średnich przedsiębiorstw i ich pracowników, w tym przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne, restrukturyzacyjne i modernizacyjne oraz zwiększenia szans na rynku pracy osób zagrożonych utratą zatrudnienia lub zwolnionych z przyczyn zakładu pracy oraz osób zagrożonych dezaktywizacją zawodową z powodu wieku lub stanu zdrowia.

Z kolei w ramach osi priorytetowej 7. przewidziano do realizacji priorytety inwestycyjne służące zwiększeniu szans na rynku pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zwiększeniu liczby tych osób korzystających z usług społecznych i zdrowotnych oraz zwiększeniu zatrudnienia w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej oraz dostępności usług dla tych przedsiębiorstw.

Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku jest dokumentem, który wyznacza główne kierunki regionalnej polityki społecznej. W strategii sformułowano misję i wizję oraz wyznaczono 5 priorytetów strategicznych: 1. Wielkopolska

równych szans i możliwości, 2. Zdrowi Wielkopolanie, 3. Bezpieczna Wielkopolska (Bezpieczeństwo publiczne i socjalne), 4. Wielkopolska obywatelska, 5. Samorząd województwa wielkopolskiego partnerem, doradcą i konsultantem lokalnych podmiotów polityki społecznej.

Priorytet 1. obejmuje problematykę wyrównywania szans mieszkańców Wielkopolski w kontekście dostępu do różnych wymiarów funkcjonowania społecznego w ramach oferty polityki kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, dostępności edukacji i nauki, usług medycznych, narzędzi aktywnego rynku pracy, a także usług i świadczeń socjalnych. Uznano, iż istotne znaczenie ma wyrównywanie różnic w rozwoju społecznym województwa, zwiększanie wrażliwości społecznej na problemy społeczne, ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny umożliwiających realizowanie funkcji i zadań służących jej rozwojowi oraz eliminowanie i redukowanie czynników prowadzących do ubóstwa, izolacji, marginalizacji i wykluczenia społecznego.

W priorytecie 2. zaakcentowano potrzebę kreowania i realizacji wojewódzkiej polityki zdrowotnej uwzględniającej profilaktykę i promocję zdrowia, położono nacisk na konieczność rozwijania otoczenia instytucjonalnego, gospodarczego i środowiska społecznego służącego wdrażaniu koncepcji „Zdrowa społeczność – zdrowi obywatele”, a także podejmowania działań na rzecz konsolidowania systemu informacji medycznej oraz poszerzania zakresu problemowego analiz epidemiologicznych i socjomedycznych.

W ramach priorytetu 3. uwzględniono działania służące zapewnieniu mieszkańcom Wielkopolski bezpieczeństwa socjalnego, osobistego i publicznego oraz przerywaniu „pętli ubóstwa” i dziedziczenia biedy, podkreślono potrzebę rozwijania przedsięwzięć na rzecz poprawy spójności regionu, podejmowania działań profilaktycznych w kontekście zwalczania zjawisk patologii społecznej i przestępczości oraz położono nacisk na budowę obywatelskiej sieci bezpiecznych społeczności w kontekście stabilizowania i wzmacniania poczucia bezpieczeństwa obywateli.

W priorytecie 4. zaakcentowano potrzebę podejmowania działań służących aktywizowaniu zasobów ludzkich i potencjału społecznego na rzecz rozwoju jednostek, grup i społeczności, w tym także osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym w działania podmiotów społeczeństwa obywatelskiego.

Wszystkie działania wpisujące się w wyznaczone w strategii priorytety uwzględniają specyficznych adresatów, za których uznano: osoby starsze i niepełnosprawne, dzieci i młodzież, kategorie wysokiego ryzyka socjalnego, a także wszystkich mieszkańców Wielkopolski przy uwzględnieniu ich uczestnictwa w różnych wymiarach życia społecznego (kultura, sport i turystyka, edukacja, pomoc społeczna, rynek pracy, służba zdrowia).

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kępińskim na lata 2011-2021 jest dokumentem, w którym na podstawie analizy problemów społecznych występujących w powiecie, wyznaczono cele strategiczne i operacyjne oraz zadania.

Cele strategiczne zakładają: zapewnienie godziwej egzystencji osobom niebędącym w stanie samodzielnie lub przy pomocy najbliższej rodziny właściwie funkcjonować w środowisku społecznym, wsparcie rodzin (opieka nad dzieckiem i rodziną), wzmocnienie spójności rodzin, pomoc w utrzymaniu naturalnych więzi w jej obrębie, doraźne materialne i niematerialne wsparcie rodzin, przeciwdziałanie patologiom społecznym wewnątrz rodziny, wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych (zwiększenie dostępu do edukacji, pracy, usług i świadczeń, rozbudzenie społecznej świadomości, wspieranie i kreowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności, rehabilitacja osób niepełnosprawnych i zapobieganie pogłębianiu się niepełnosprawności, wyrównywanie usług socjalnych, medycznych i innych form wsparcia), poprawę oferty świadczonych usług przez jej wzbogacanie i podniesienie poziomu usług dla osób starszych oraz poprawę i rozszerzenie zakresu usług społecznych poprzez zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców powiatu,

Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2015-2023 jest podstawowym dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki rozwoju gminy. W oparciu o diagnozę sytuacji w gminie oraz analizę jej mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją, sformułowano w nim wizję i misję gminy, a także wyznaczono cele ogólne i szczegółowe oraz kierunki działania.

Do kierunków działań istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono: budowę przedszkola samorządowego, obiektu sportowego i ośrodka zdrowia w Bralinie oraz

Domu Ludowego w Nosalach, dokończenie oświetlenia na boisku sportowym przy ul. Namysłowskiej 9a w Bralinie, adaptację kościoła poewangelickiego w Bralinie na ośrodek kulturalnoedukacyjny, uzbrojenie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe – „Za torami”, szkolenie i przekwalifikowanie osób bezrobotnych oraz obecnych pracowników firm (we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kępnie), wsparcie tworzenia nowych przedsiębiorstw (we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kępnie), zakup wyposażenia na potrzeby stowarzyszeń, podejmowanie działań promujących miejscowość i kultywujących tradycję (uroczystości, itp.), promowanie różnych form edukacji szkolnej i pozaszkolnej, wspieranie rozwoju klubów sportowych na terenie gminy, promowanie edukacji proekologicznej i prozdrowotnej wśród mieszkańców, pielęgnowanie i utrwalanie dziedzictwa historycznego, kulturalnego i lokalnych tradycji oraz promowanie wartości z nich wynikających, budowę i rozbudowę w sołectwach centrów sportu, wypoczynku i rekreacji, podejmowanie działań w ramach Lokalnej Grupy Działania „Wrota Wielkopolski”, inicjowanie współpracy z partnerami publicznymi i prywatnymi z terenu kraju i świata (miasta partnerskie w kraju i za granicą, wizyty studyjne krajowe i zagraniczne, wymiana młodzieży) oraz promowanie gminy Bralin.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Bralin jest gminą wiejską, położoną w południowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie kępińskim. Od północy graniczy z gminą Kobyla Góra (w powiecie ostrzeszowskim), a dalej w obrębie powiatu kępińskiego z gminami: Baranów, Kępno, Perzów i Rychtal.

Gmina zajmuje powierzchnię 85,16 km², co stanowi 14% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 12 sołectw: Bralin, Chojęcin, Chojęcin-Parcele, Czermin, Działosze, Gola, Mnichowice, Nosale, Nowa Wieś Książęca, Tabor Mały, Tabor Wielki i Weronikopole.

Większa część obszaru gminy Bralin (południowa i centralna) położona jest na Wysoczyźnie Wieruszowskiej będącej częścią Niziny Południowowielkopolskiej, zaś północno-zachodni obszar znajduje się na terenie skłonu Wzgórzach Ostrzeszowskich. Na terenie gminy znajdują się dwa zwarte kompleksy leśne, jeden w północno-zachodniej, a drugi w północno-wschodniej części gminy. W krajobrazie gminy dominują pola uprawne.

Historię gminy dokumentują zachowane zabytki, do których należą m.in. w Bralinie – układ urbanistyczny z rynkiem świadczący o miejskim rodowodzie obecnej wsi, kościół pw. św. Anny (prezbiterium z 1627 roku), drewniany kościół odpustowy pw. Narodzenia NMP „Na Pólku” (obecna świątynia z 1711 roku), kościół poewangelicki pw. św. Jana Chrzciciela (XIX wieku) w Bralinie, a także dwór z 1803 roku w Nosalach.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Przez obszar gminy Bralin przebiega droga ekspresowa S8 łącząca Wrocław, Łódź, Warszawę i Białystok ze zjazdem w rejonie węzła „Bralin”. System komunikacyjny gminy uzupełniają sieci dróg powiatowych (o łącznej długości ok. 34 km) oraz dróg gminnych (o łącznej długości nieco ponad 47 km, w tym 28 km dróg utwardzonych).

Przez środkową część gminy przebiega jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa nr 181, obecnie wyłączona z ruchu.

Bralin położony jest w odległości ok. 8 km od Kępna, ok. 70 km od Kalisza i Wrocławia oraz 170 km od stolicy województwa Poznania.

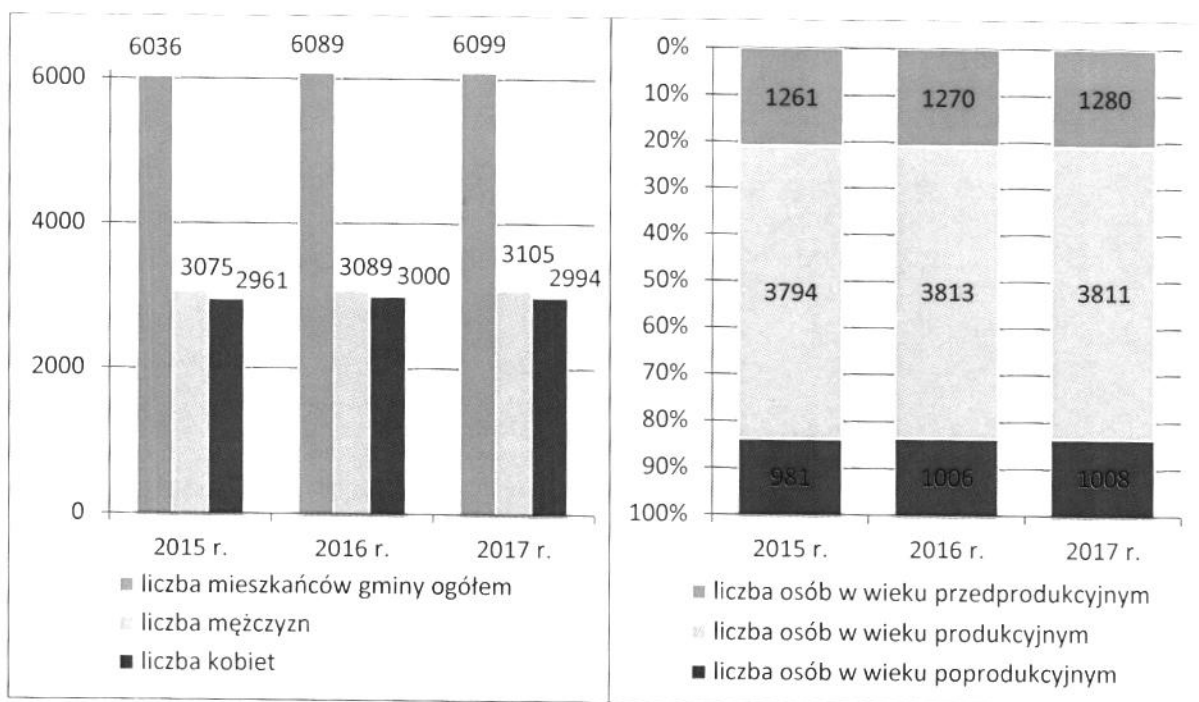
Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczy m.in. firma: Beskid Autobusy Sp. z o. o. z Wrocławia oraz Busy kangurek z Wieruszowa. Ocenia się, że dobre połączenia komunikacyjne mają mieszkańcy miejscowości: Bralin, Chojęcin, Gola, Tabor Wielki, Mnichowice i Nowa Wieś Książęca, natomiast z trudnościami komunikacyjnymi borykają się mieszkańcy Czermina i Mielęcina.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE

Według danych Urzędu Gminy Bralin w latach 2015-2017 liczba ludności gminy nieznacznie się zwiększyła (6.036 w 2015 r., 6.089 w 2016 r., 6.099 w 2017 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowili mężczyźni (3.075 w 2015 r., 3.089 w 2016 r., 3.105 w 2017 r.).

W analizowanym okresie stale zwiększała się liczba dzieci i młodzieży oraz osób starszych, natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym pozostawała na zbliżonym poziomie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2015-2017

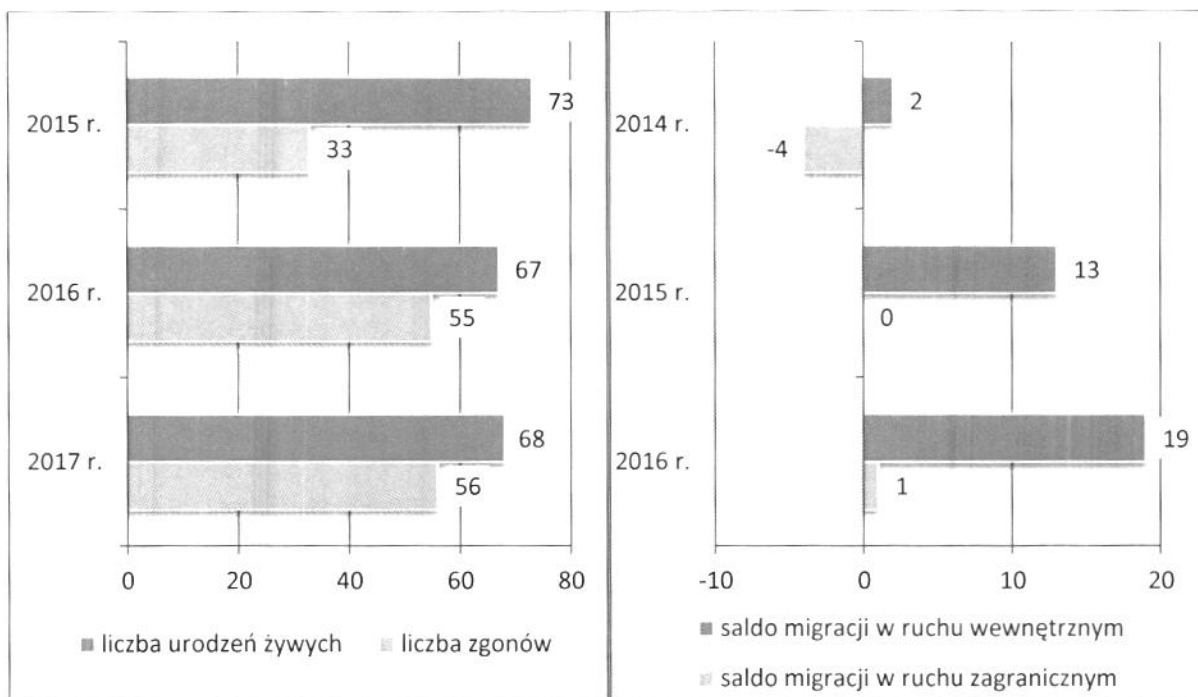

Źródło danych: Urząd Gminy Bralin.

Według danych Urzędu Gminy Bralin, w latach 2015-2017 przyrost naturalny w gminie był korzystny (+40 w 2015 r., +12 w 2016 r., +12 w 2017 r.). Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w latach 2014-2016 dodatnie było również saldo migracji (+2 w 2014 r., +13 w 2015 r., +20 w 2016 r.), odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym.

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny w latach 2015-2017 i saldo migracji ludności gminy w latach 2014-2016

Źródło danych: Urząd Gminy Bralin i Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy podkreślić, iż przyjęty do badania trzyletni okres jest zbyt krótki, aby jednoznacznie zdefiniować charakter zachodzących zmian. Pozytywnym aspektem zmian demograficznych w gminie jest utrzymująca się wyższa liczba osób wieku przedprodukcyjnym niż poprodukcyjnym, niemniej uwagę zwraca zmniejszający się w populacji gminy procentowy udział dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, któremu towarzyszy stale rosnący udział osób starszych. Na tej podstawie przypuszczać należy, że w niedługim czasie gmina zmagać się będzie z postępującym procesem starzenia się społeczności lokalnej, co w niedługiej perspektywie będzie m.in. wymagało dostosowania w szerszym zakresie niż dotychczas wachlarza usług społecznych do potrzeb seniorów.

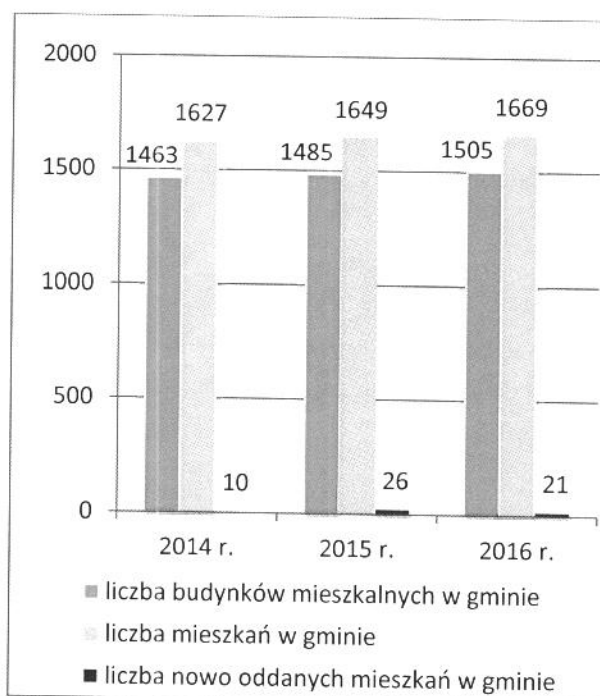
Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2014-2016 liczba mieszkań w gminie zwiększała się z roku na rok (z 1.627 w 2014 r. do 1.669 w 2016 r.). W 2016 roku liczba nowo oddanych mieszkań w gminie była mniejsza niż w 2015 roku, lecz większa niż w 2014 roku (10 w 2014 r., 26 w 2015 r., 21 w 2016 r.). Wśród nowo oddanych mieszkań nie było mieszkań poszerzających zasoby gminy.

Z danych Urzędu Gminy Bralin wynika, że w 2017 roku liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach gminy była nieco mniejsza niż w latach 2015-2016 (po 20 w latach

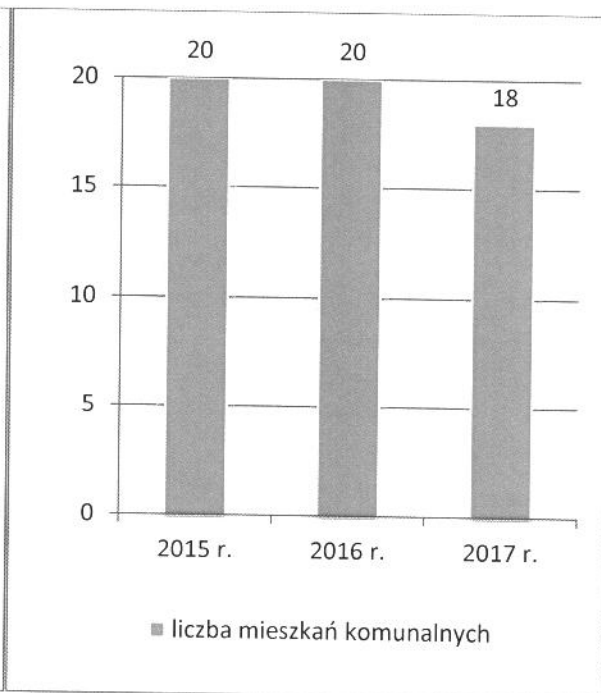
2015-2016, 18 w 2017 r.). W latach 2015-2017 liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy wyniosła po 4 w każdym roku. Warto dodać, że w analizowanym okresie nikt nie oczekiwał na mieszkanie socjalne i takowego nie było też w gminnych zasobach komunalnych. Nie wydano również żadnego wyroku eksmisyjnego bez wskazania lokalu socjalnego.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2014-2016

Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2015-2017

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Gminy Bralin.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2016 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 96,8% mieszkań, ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 94,5% i 91,4% mieszkań, a z centralnego ogrzewania korzystało 79,9% mieszkań. Jedynie 0,4% mieszkań (6 mieszkań) miało dostęp do gazu sieciowego.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu

określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy.

W analizowanym okresie w gminie wypłacano również dodatki energetyczne. Ta forma pomocy udzielana jest osobom, którym przyznano dodatek mieszkaniowy oraz które są stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkują w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Dane szczegółowe na temat dodatków mieszkaniowych i energetycznych przyznanych w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2015-2017

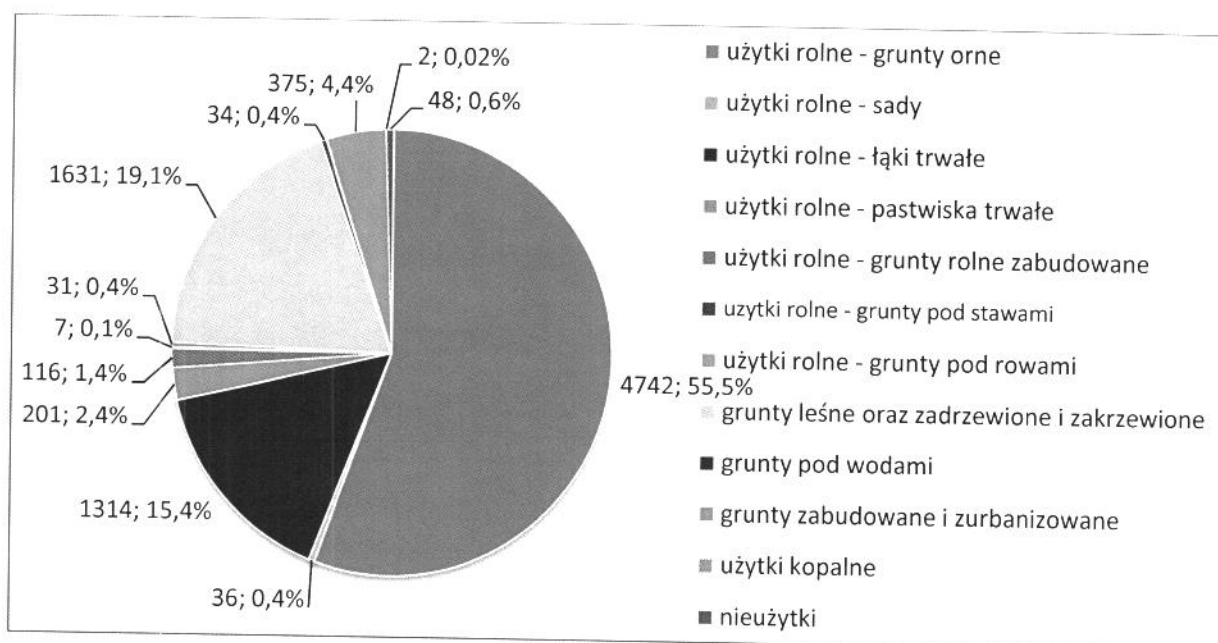
	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	4	5	5
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	43	42	30
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	9.357	8.234	5.671
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki energetyczne	2	1	0
liczba przyznanych dodatków energetycznych	15	10	0
wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	262	156	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie i Główny Urząd Statystyczny.

4. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Bralin jest gminą o charakterze rolniczym. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne (75,5%), w tym grunty orne (55,5%), oraz łąki i pastwiska (17,8%). Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują 19,1% powierzchni gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

W gminie Bralin dobre gleby (III klasa bonitacyjna) występują jedynie na niewielkich obszarach – głównie na południe od Bralina w kierunku kościołka „Na Półku” i na południe od Mnichowic w kierunku Nowej Wsi Książęcej. W południowej części gminy dominują gleby IV, a w północnej V i VI klasy bonitacyjnej.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku w gminie funkcjonowało 689 gospodarstw rolnych, w tym 502 gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą. Wśród gospodarstw rolnych były 134 gospodarstwa małe o powierzchni do 1 ha, 140 gospodarstw o powierzchni od 1 do 5 ha, 776 gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha, 63 gospodarstwa o powierzchni od 10 do 15 ha oraz 89 gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej.

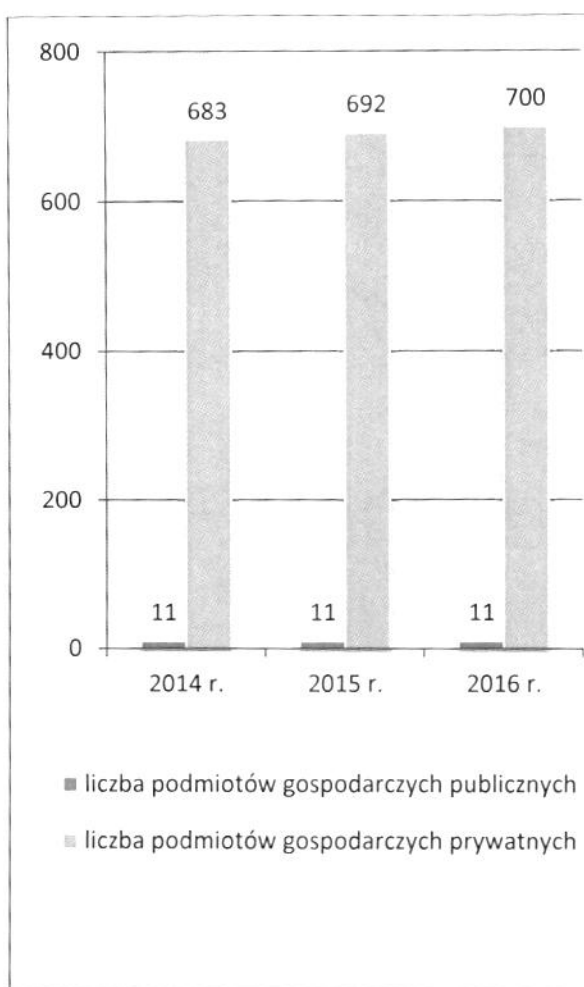
W strukturze upraw dominowały zboża (uprawą zbóż zajmowały się 363 gospodarstwa rolne spośród 375 trudniących się uprawą) i ziemniaki (99). Podstawowy kierunek produkcji zwierzęcej stanowił z kolei chów trzody chlewnej (zajmowały się nim 152 gospodarstwa spośród 259 utrzymujących zwierzęta gospodarskie) i bydła (94). Prowadzono także chów koni (21), a w większości gospodarstw (176) hodowano drób.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2014-2016 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 694 w 2014 r. do 714 w 2016 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (683 w 2014 r., 692 w 2015 r., 700 w 2016 r.). W 2016 roku dominującymi

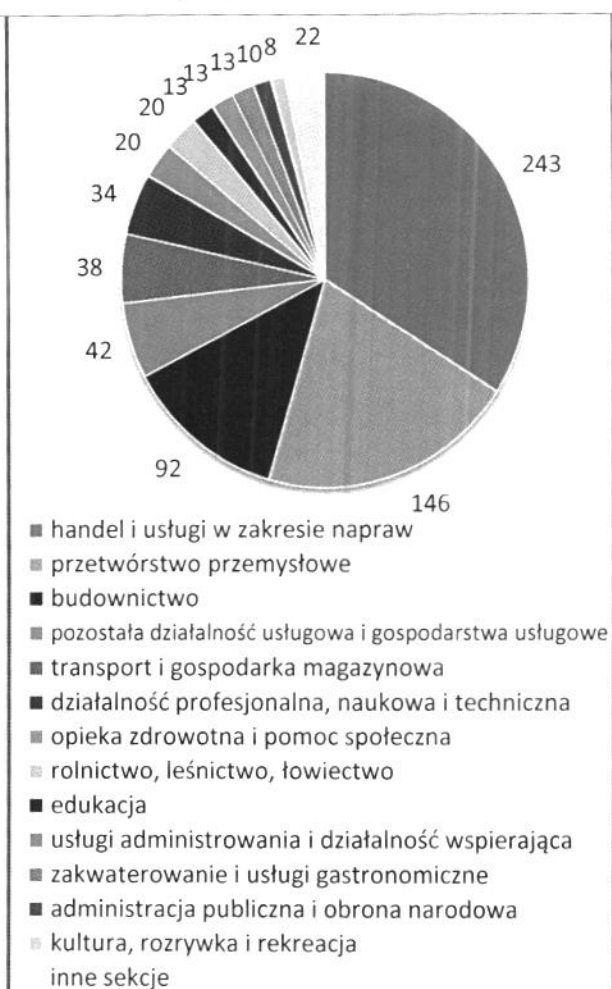
rodzajami działalności gospodarczej prowadzonej w gminie były: handel i usługi w zakresie napraw (243) oraz przetwórstwo przemysłowe (146 podmiotów).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2014-2016

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2016 roku

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2014-2016 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Bralin zwiększała się z roku na rok (z 1.290 w 2014 r. do 1.547 w 2016 r.).

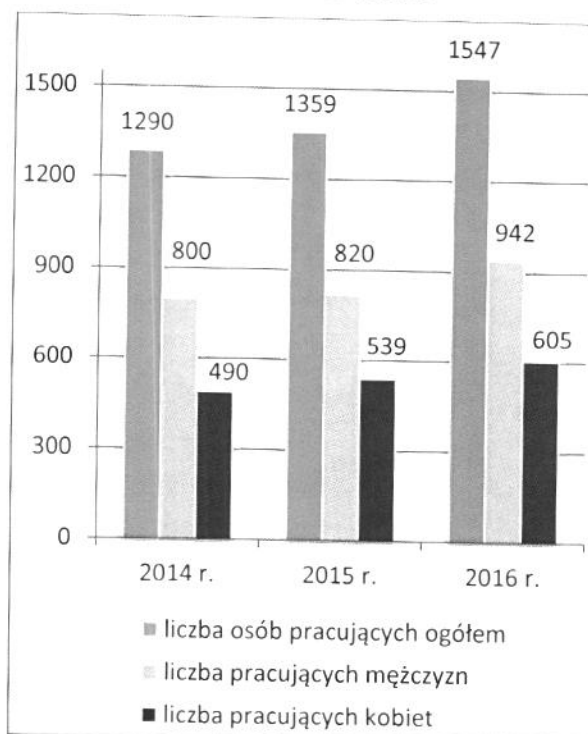
Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie wynika, że w latach 2015-2017 liczba osób bezrobotnych w gminie Bralin była bardzo niewielka i systematycznie spadała (z 59

w 2015 r. do 53 w 2017 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (34 w 2015 r., 39 w 2016 r., 34 w 2017 r.).

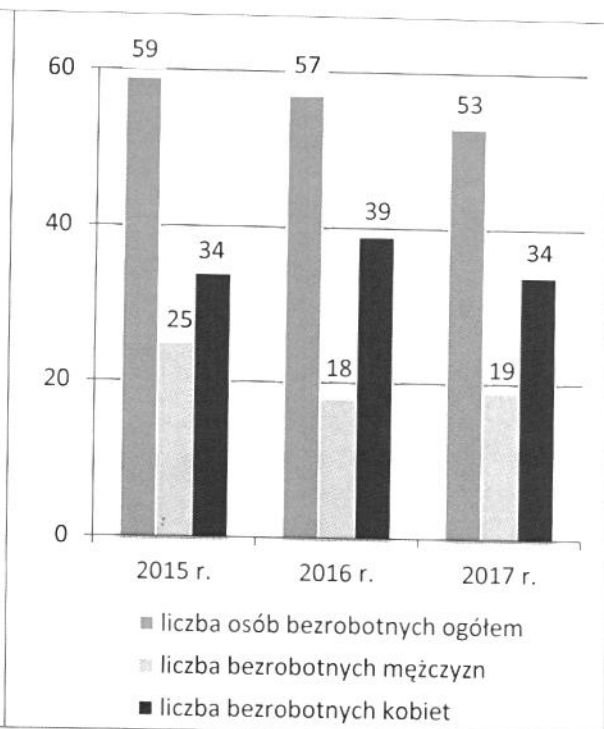
W latach 2015-2017 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym zmniejszał się z roku na rok. W 2015 roku wyniósł 1,6%, rok później osiągnął poziom 1,5%, a w 2017 roku spadł do 1,4%.

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2014-2016*

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2015-2017

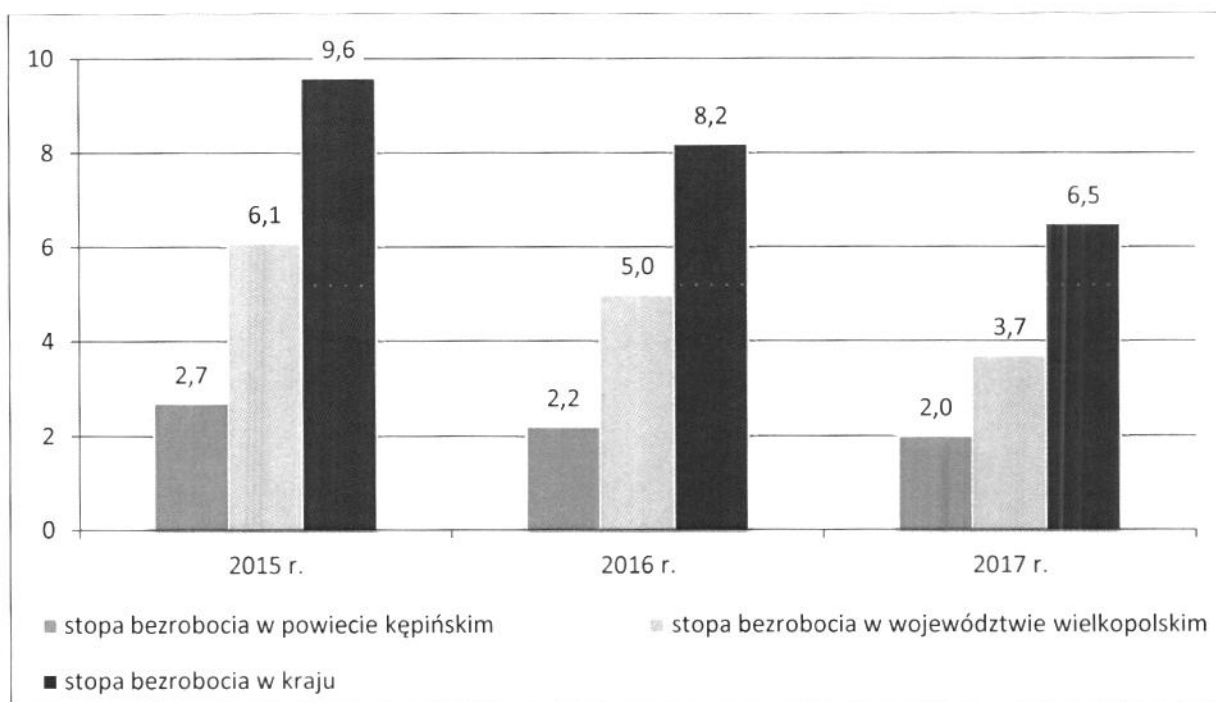

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie.

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

W latach 2015-2017 stopa bezrobocia w powiecie kępińskim była znacznie niższa niż w województwie wielkopolskim i w kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie kępińskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2015-2017 (w %)

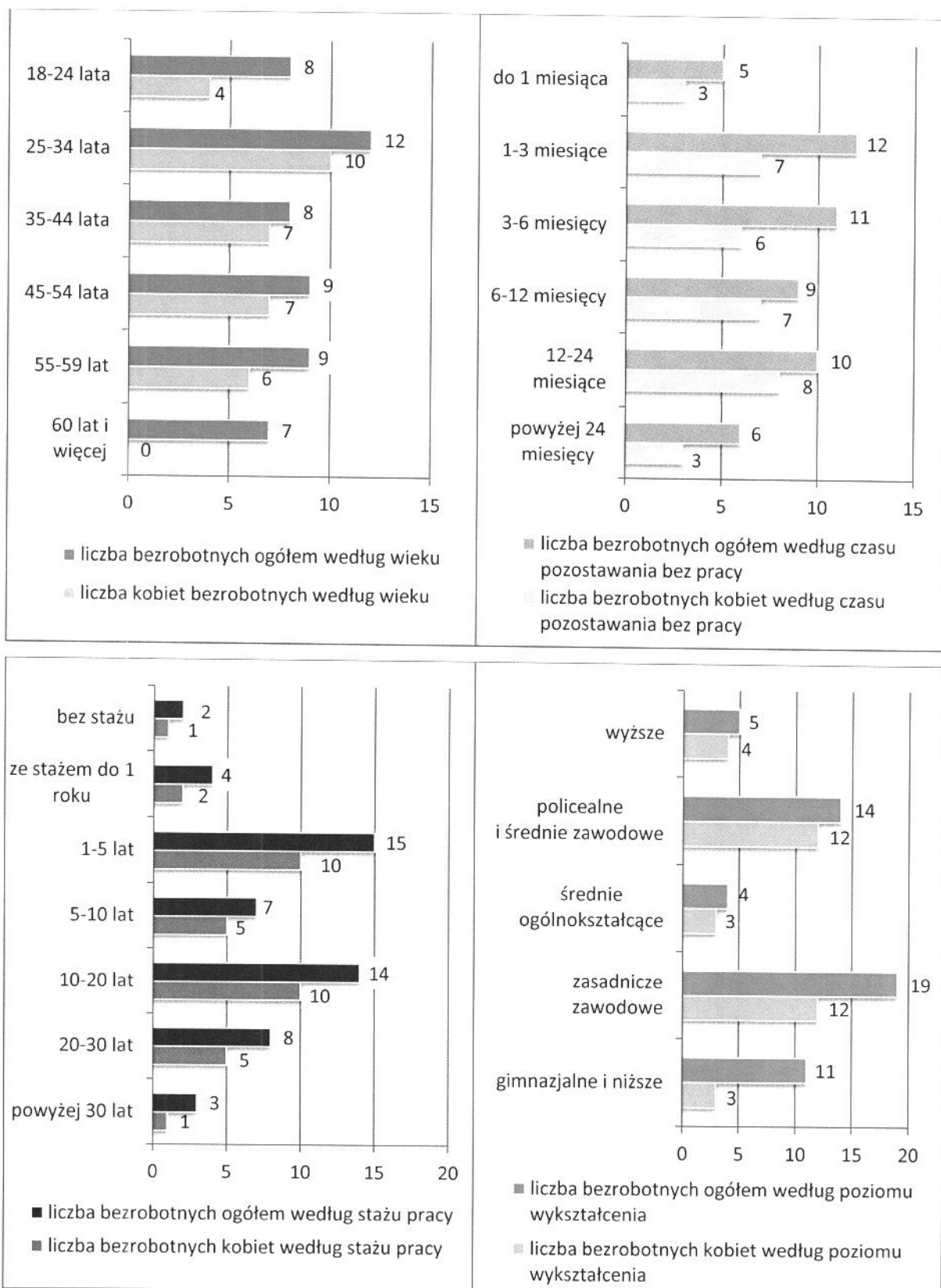

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2017 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 25-34 lata (12 osób, w tym 10 kobiet), osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, powyżej 12 miesięcy (16 osób, w tym 11 kobiet), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (15 osób, w tym 10 kobiet) oraz od 10 do 20 lat (14 osób, w tym 10 kobiet), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (19 osób, w tym 12 kobiet).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2017 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie.

Analizując sytuację na rynku pracy w gminie zauważa się, iż bezrobocie nie jest już problemem do rozwiązania, należy więc zwrócić uwagę na czynniki warunkujące ubóstwo wśród mieszkańców gminy. Być może determinuje je brak zarobkowych źródeł dochodu

wynikający nie z braku dostępności pracy, ale niechęci do jej podjęcia. W tym przypadku miałyby zastosowanie różnorodne formy aktywizacji i powiązanie ewentualnych świadczeń z podjęciem zatrudnienia.

Rozważając położenie mieszkańców gminy pozostających bez zatrudnienia, należy wskazać na korzyści mogące płynąć z zainicjowania procesu tworzenia podmiotów ekonomii społecznej. Podmioty takie powstają i działają z myślą o mających trudności w podjęciu pracy osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym i stanowią nie tylko instrument walki z bezrobociem, ale także aktywizacji zawodowej osób marginalizowanych.

5. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Bralin znajdują się 2 szkoły podstawowe, w tym 1 prowadząca wygaszane oddziały gimnazjalne, oraz 2 publiczne przedszkola. Młodzież z gminy kontynuuje naukę w szkołach ponadpodstawowych w Kępnie, gdzie znajdują się szkoły zawodowe, technika i licea.

Od 2018 roku w gminie działa żłobek samorządowy „Wiosenka”, zapewniający opiekę nad dziećmi do lat 3.

Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Przedszkole „Kwiaty Polskie” w Bralinie	ul. Lipowa 30, 63-640 Bralin
2.	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Bralinie	Rynek 1, 63-640 Bralin
3.	Zespół Szkół w Nowej Wsi Książęcej im. ks. Michała Przywary i Rodziny Salomonów	Nowa Wieś Książęca 32, 63-640 Bralin
	w tym: Szkoła Podstawowa Przedszkole Samorządowe	

Źródło danych: Urząd Gminy Bralin.

W roku szkolnym 2017/2018 do przedszkoli uczęszczało łącznie 236 dzieci, a w szkołach podstawowych naukę pobierało w sumie 602 uczniów. W placówkach oświatowych

zatrudnionych było łącznie 78 nauczycieli, z czego 16 nauczycieli w przedszkolach, a 58 w szkołach podstawowych (w tym 20 jako niepełnozatrudnieni).

Placówki oświatowe w gminie są wyposażone w sprzęt audiowizualny, zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego. Do dyspozycji uczniów jest także stołówka, w której prowadzone jest dożywianie. Uczniowie w zależności od potrzeb objęci są opieką pedagoga, psychologa, logopedy i pielęgniarki, mogą również korzystać z porad doradcy zawodowego.

Jednocześnie istnieje potrzeba uzupełnienia zasobów placówek oświatowych w gminie, m.in. poprzez wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia dydaktyczne, a do pilnych potrzeb w zakresie rozwoju placówek należą m.in. wybudowanie pełnowymiarowej sali gimnastycznej i boisk sportowych oraz remonty i modernizacja budynków szkolnych.

Szkoły w gminie organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań, uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu umiejętności uczniów i wyrównywaniu ich szans edukacyjnych oraz doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze. Szkoły wykonują zadania profilaktyczne zawarte w programach wychowawczych i szkolnym programie profilaktyczno-terapeutycznym. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, i korekcyjno-kompensacyjnych, a spośród zajęć specjalistycznych dostępna jest logopedia, oligofrenopedagogika i surdologia.

6. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Główną instytucją prowadzącą działalność kulturalną w gminie Bralin jest Gminna Biblioteka Publiczna w Bralinie (ul. Rynek 3, 63-640 Bralin). Placówka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych, informacyjnych i czytelniczych mieszkańców gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Do jej zadań należy w szczególności gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, udostępnianie zbiorów na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób z niepełnosprawnością.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2016 roku księgozbiór biblioteczny liczył 9.678 woluminów, liczba czytelników wyniosła 396, a liczba wypożyczeń

księgozbioru na zewnątrz – 9.202 woluminy. Placówka umożliwia czytelnikom korzystanie z komputerów z dostępem do sieci Internet, zapewnia bezpłatny dostęp do publikacji elektronicznych – literatury popularno-naukowej, literatury pięknej oraz wszystkich nowości dostępnych na rynku wydawniczym; oferta obejmuje ponad 18.000 cyfrowych książek.

Obok podstawowej działalności Biblioteka aktywnie włącza się w organizację imprez okolicznościowych, konkursów i spotkań, prowadzi warsztaty i lekcje biblioteczne, promuje czytelnictwo poprzez m.in. udział w ogólnopolskiej kampanii społecznej „Cała Polska czyta dzieciom” i ogólnopolskiej akcji „Noc Bibliotek”. Placówka zatrudnia 3 pracowników, w tym 1 pracownika na pełny etat.

Działalność kulturalna w gminie prowadzona jest również w domach ludowych i świetlicach wiejskich, które umożliwiają integrację mieszkańców i stwarzają możliwości dla zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Gmina Bralin posiada różnorodny kalendarz imprez – kulturalnych, rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych. Ich organizacją zajmuje się głównie Urząd Gminy, ale także Gminna Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe, sołectwa oraz organizacje pozarządowe. Do najważniejszych imprez kulturalnych organizowanych w gminie należą Dożynki Gminne i Festyn „Pożegnanie lata”.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna, którą stanowi stadion sportowy (ul. Namysłowska 9a, 63-640 Bralin) oraz boiska sportowe w sołectwach gminy, w tym zlokalizowane przy placówkach oświatowych.

W gminie odbywają się imprezy sportowo-rekreacyjne, wśród których wymienić należy Braliński Cross Rowerowy im. Jana Lissowskiego o Puchar Wójta Gminy Bralin oraz Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze.

Gmina posiada zasoby przyrodnicze i kulturowe pozwalające na rozwój na jej terenie różnych form wypoczynku i rekreacji. Na obszarze gminy znajdują się wytyczone szlaki turystyczne – piesze i rowerowe. Przez jej teren (na odcinku 35 km) przebiega rekreacyjno-krajoznawczy szlak turystyczny „Smocza Kraina”.

7. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Bralin funkcjonuje 1 zakład opieki zdrowotnej, prowadzone są 2 prywatne praktyki lekarskie oraz działa 1 apteka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medica” w Bralinie	ul. Wrocławska 35, 63-640 Bralin
2.	Stomatologia „Veladent” w Bralinie	ul. Wrocławska 35, 63-640 Bralin
3.	Stomatologia – Katarzyna Blabuś w Bralinie	ul. Wrocławska 55, 63-640 Bralin
4.	Apteka „Pod Słońcem” w Bralinie	ul. Wrocławska 48, 63-640 Bralin

Źródło danych: Urząd Gminy Bralin.

W ramach Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Medica” w Bralinie funkcjonują: poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, gabinety pielęgniarstwa i położnej podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet diagnostyczno-zabiegowy i punkt szczepień. Na terenie gminy brakuje lekarzy specjalistów, w szczególności kardiologów, laryngologów i geriatrów.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2014-2016 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej ulegała wahaniom (24.390 w 2014 r., 27.094 w 2015 r., 23.625 w 2016 r.).

Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarstwa dla mieszkańców gminy realizuje Szpital Powiatowy w Kępnie (ul. Szpitalna 7, 63-600 Kępno).

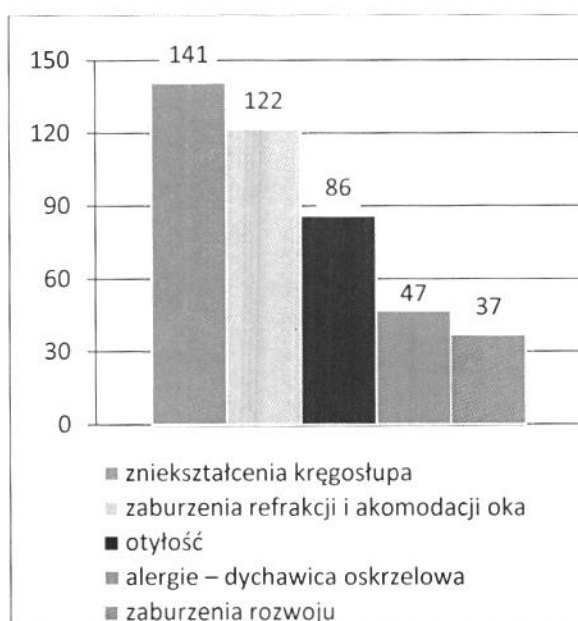
Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarczają dane przekazane przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medica” w Bralinie. Wynika z nich, że w 2017 roku z powodu chorób przewlekłych pod opieką czynną lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pozostawało 598 dzieci i młodzieży oraz 720 osób dorosłych. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: zniekształcenia kręgosłupa (141 osób), zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (122), otyłość (86), alergie – dychawica oskrzelowa (47), zaburzenia rozwoju (37), alergie pokarmowe (19), upośledzenie umysłowe, choroby układu moczowego (po 14), wady rozwojowe układu

krążenia (12), choroby tarczycy, niedożywienie (po 9) i zaburzenia odżywiania (8). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (192 osoby), cukrzycę (136), choroby tarczycy (79), nowotwory (65), przewlekły nieżyt oskrzeli – dychawicę oskrzelową (59), niedokrwistość (49), choroby obwodowego układu nerwowego (42) i przewlekłe choroby układu trawiennego (37).

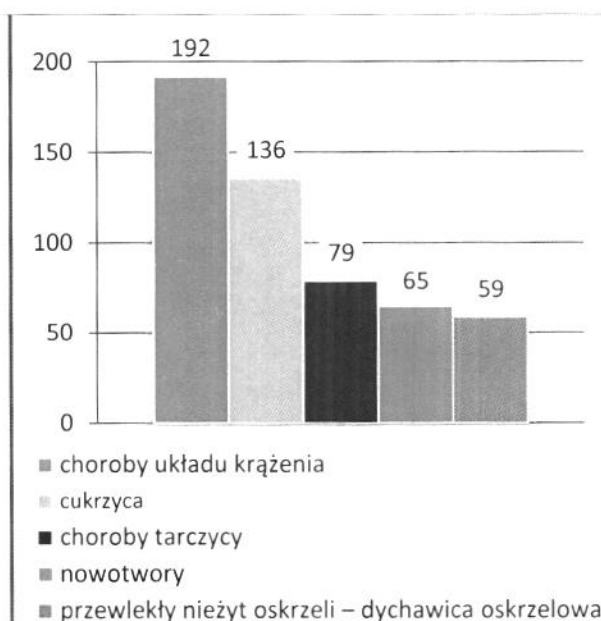
Na koniec 2017 roku łączna liczba osób zadeklarowanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówce wynosiła 4.907, w tym 1.116 dzieci i 3.791 osób dorosłych.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2017 roku

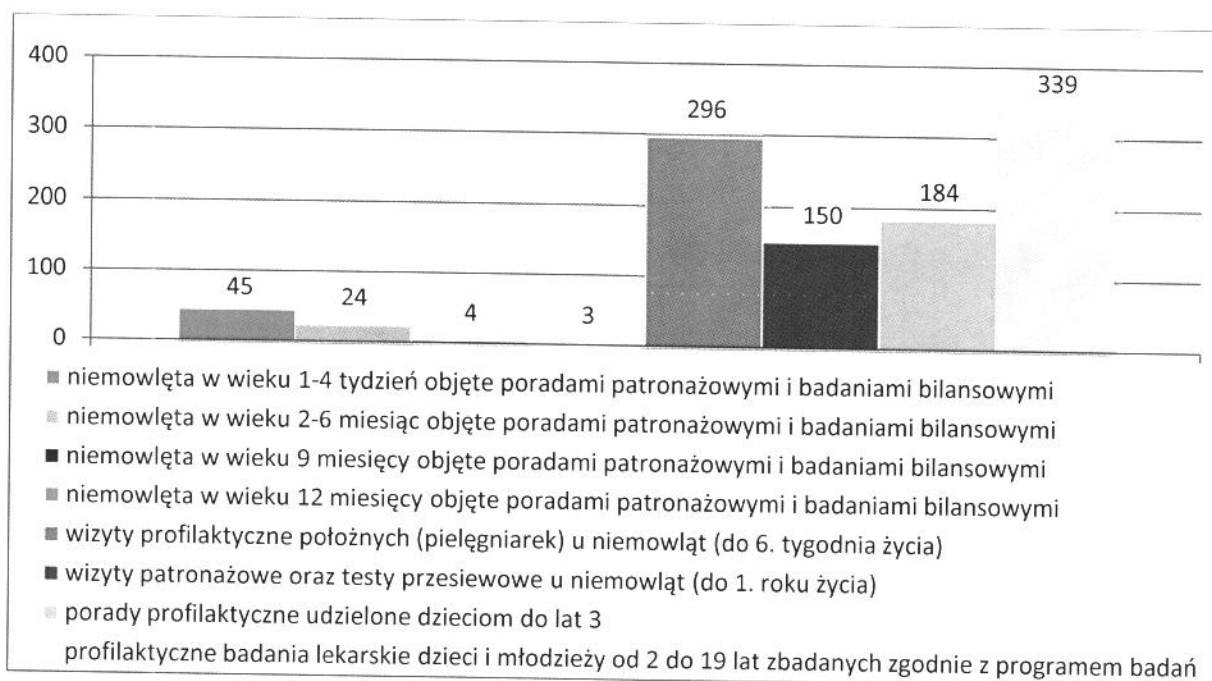
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2017 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medica” w Bralinie.

W 2017 roku Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medica” w Bralinie sprawował także opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2017 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medica” w Bralinie.

W 2017 roku poradom patronażowym i badaniom bilansowym (w tym przesiewowym) poddano 45 niemowląt od 1 do 4 tygodnia życia, 24 niemowlęta od 2 do 6 miesiąca, 4 niemowląt w wieku 9 miesięcy oraz 3 niemowląt w wieku 12 miesięcy. Liczba wizyt profilaktycznych położnych (pielęgniarek) u niemowląt do 6. tygodnia życia oraz liczba wizyt patronażowych pielęgniarek i testów przesiewowych u niemowląt do 1. roku życia wyniosła odpowiednio 296 i 150. Z porad profilaktycznych korzystały również dzieci do lat 3 (udzielono 184 takie porady), natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 339 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat.

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

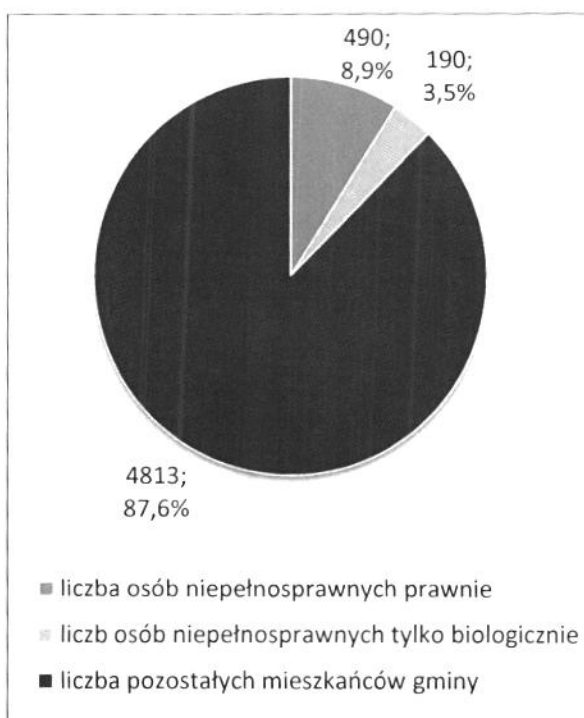
Mimo upływu ponad dziesięciu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego,

przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

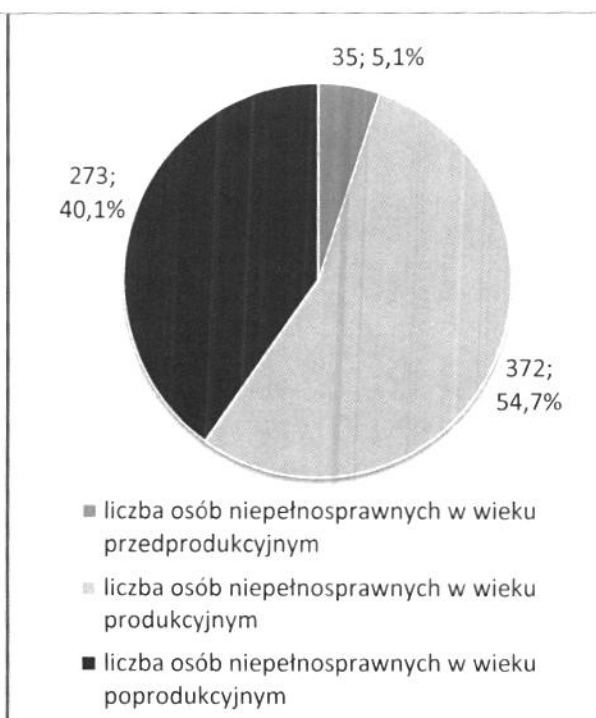
W 2002 roku w gminie Bralin mieszkało 680 osób niepełnosprawnych, w tym 365 mężczyzn i 315 kobiet. Wśród nich większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (490 osób, tj. 72,1%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 190 osób (27,9%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 12,4%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (372 osoby, tj. 54,7%) i poprodukcyjnym (273 osoby, tj. 40,1%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku

Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

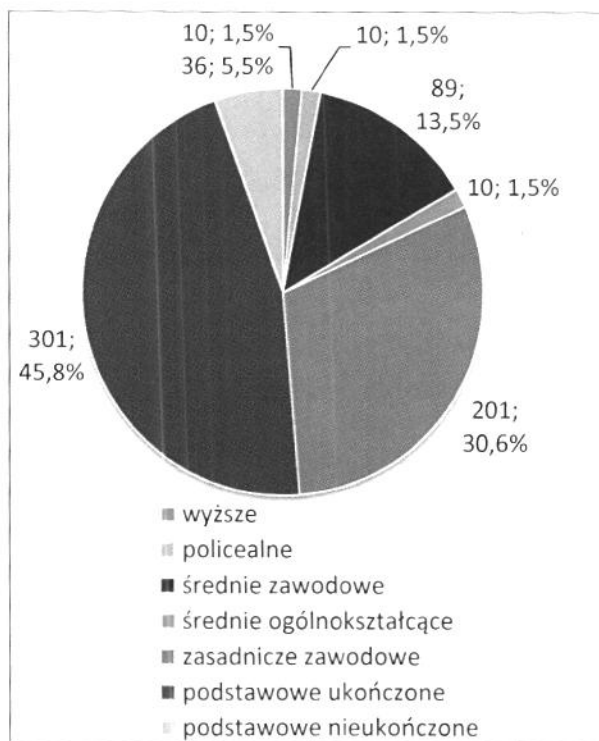
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 11,3% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób w wieku poprodukcyjnym, wynosił on bowiem 37,7%.

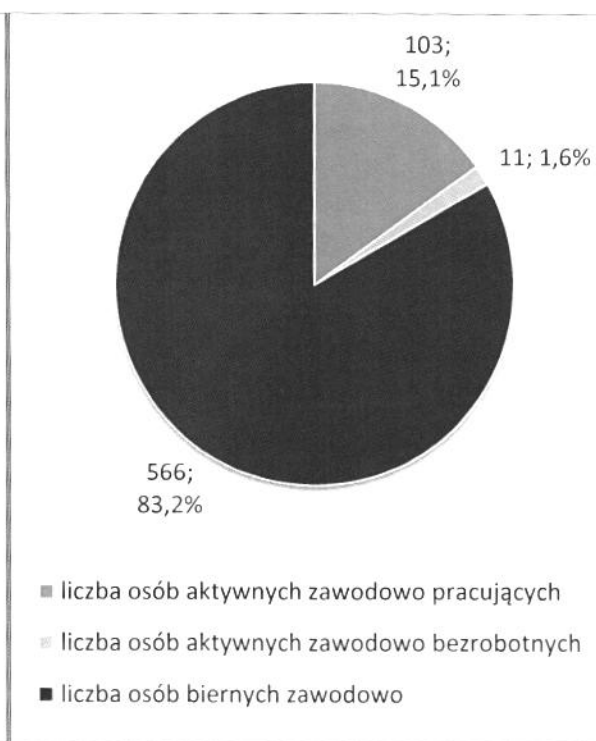
Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (301 osób, tj. 43,2%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (566 osób, tj. 84,8%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

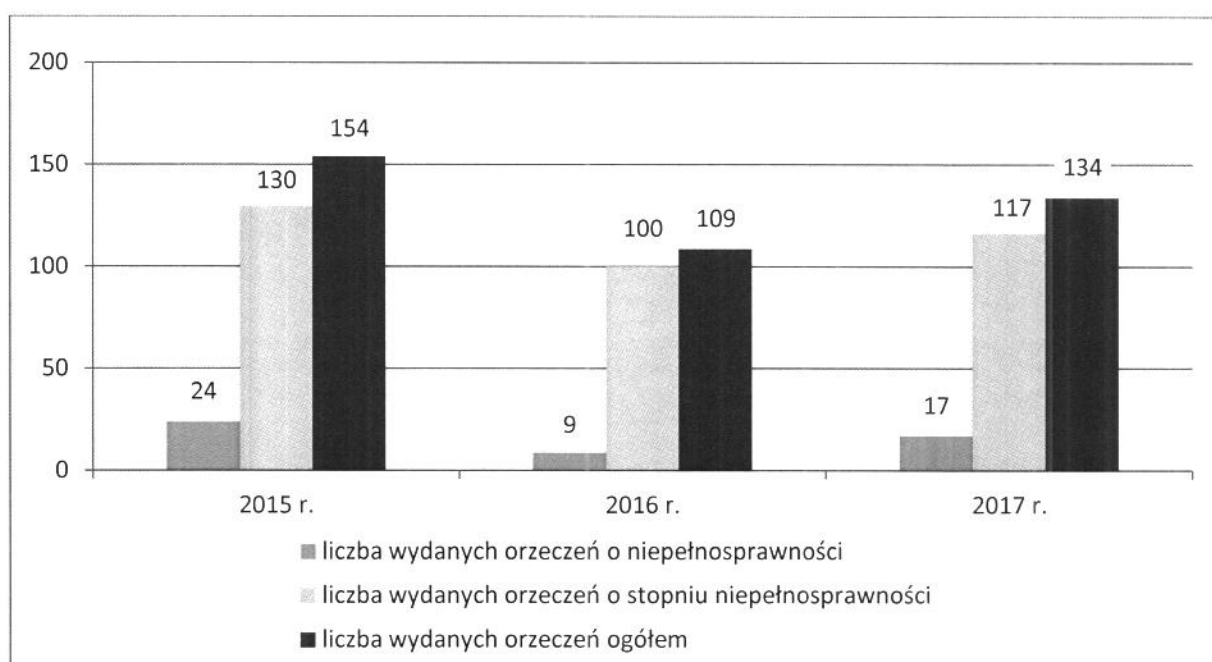
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Bralin zajmuje się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kępnie. Według jego danych, w latach 2015-2017 liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) ulegała wahaniom (24 w 2015 r., 9 w 2016 r., 17 w 2017 r.), podobnie jak liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia; 130 w 2015 r., 100 w 2016 r., 117 w 2017 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOoN w Kępnie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2015-2017

Źródło danych: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kępnie.

8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność

środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 4. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

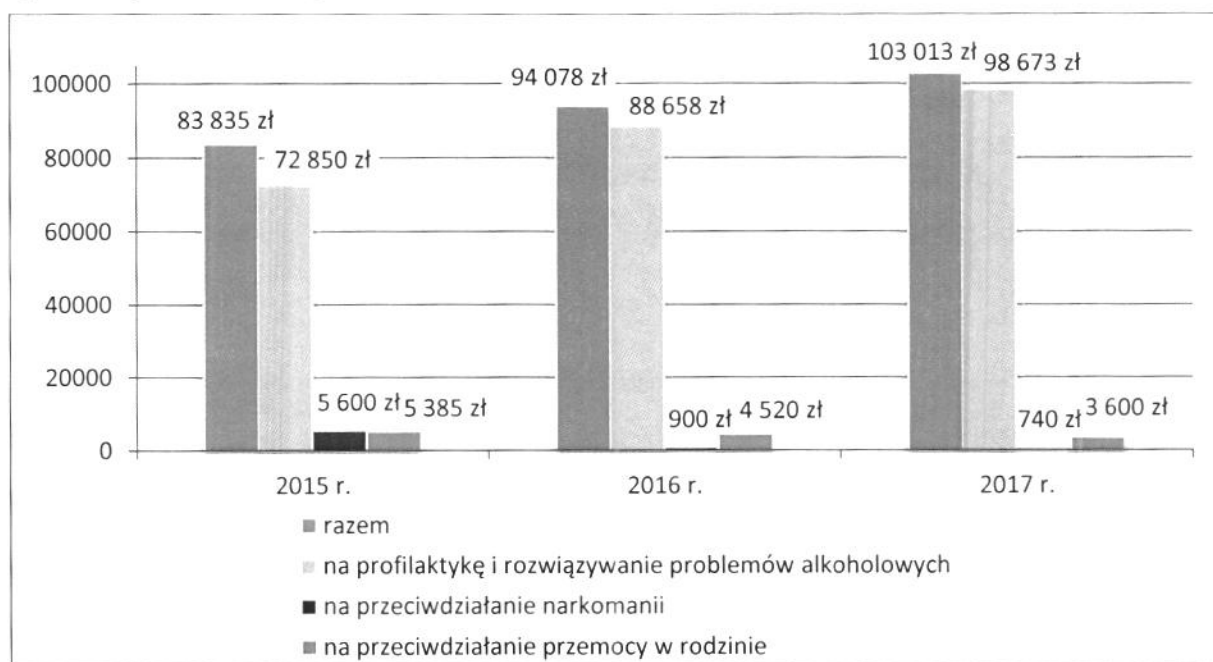
		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Bralin w latach 2015-2017.

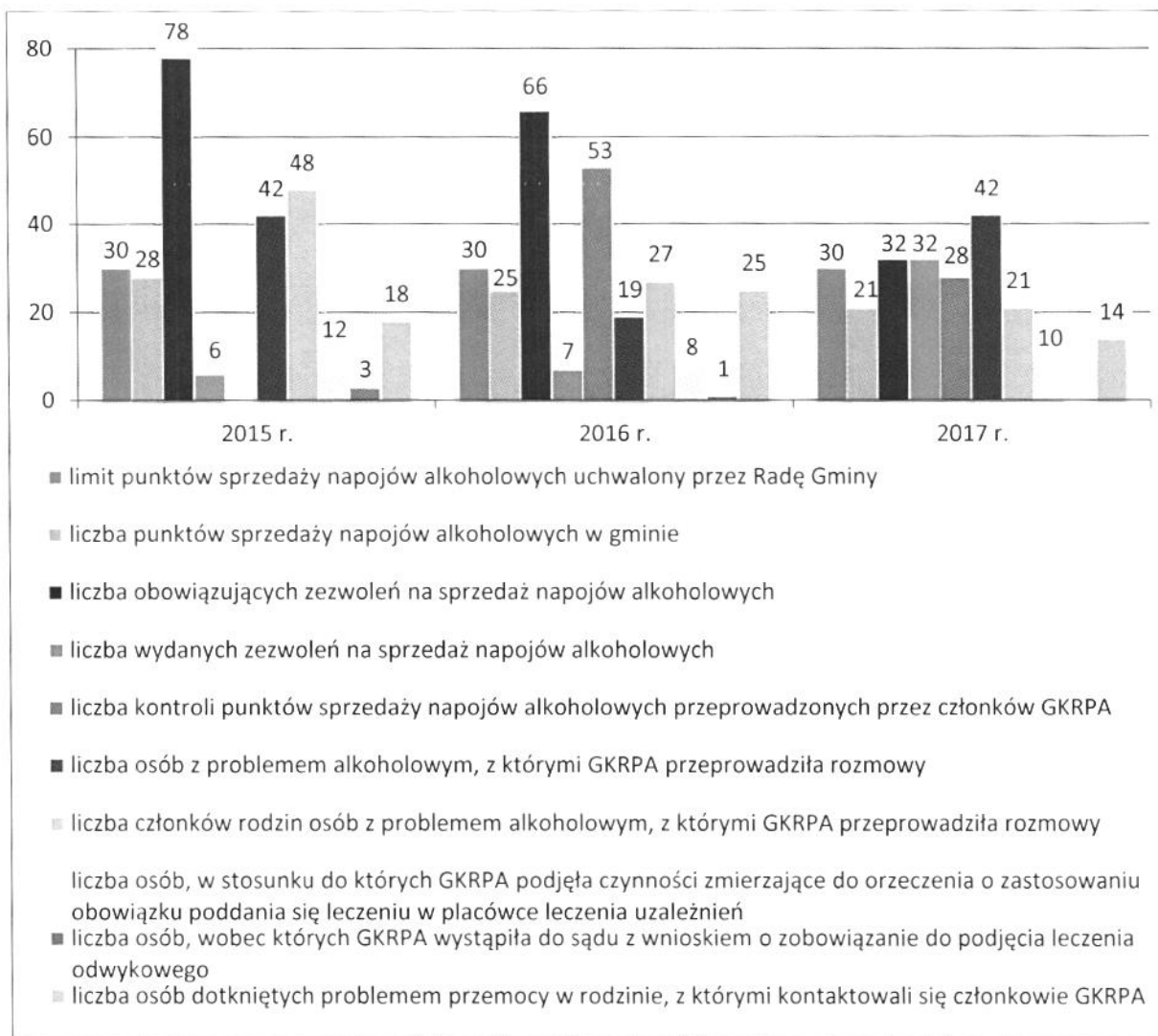
Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2015-2017

Źródło danych: Urząd Gminy Bralin.

W latach 2015-2017 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie zwiększała się z roku na rok (z 83.835 zł w 2015 r. do 103.013 zł w 2017 r.).

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Bralin, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W ramach swoich zadań podejmuje ona m.in. czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2015-2017

Źródło danych: Urząd Gminy Bralin.

W latach 2015-2017 uchwalony przez Radę Gminy limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był taki sam (30 w każdym roku). W analizowanym okresie liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych stale zmniejszała się (z 28 w 2015 r. do 21 w 2017 r.), podobnie jak liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (z 78 w 2015 r. do 32 w 2017 r.). Z kolei liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2017 roku była znacznie wyższa niż w latach 2015-2016 (6 w 2015 r., 7 w 2016 r., 32 w 2017 r.). Warto dodać, że w analizowanym okresie nie wydano żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W latach 2015-2017 liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy, ulegała niewielkim wahaniom (42 w 2015 r., 19 w 2016 r.,

42 w 2017 r.), a liczba członków rodzin tych osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy, zmniejszała się z roku na rok (z 48 w 2015 r. do 21 w 2017 r.).

W analizowanym okresie GKRPA podejmowała również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (wobec 12 osób w 2015 r., 8 osób w 2016 r. i 10 osób w 2017 r.), a także występowała w tej sprawie do sądu (w przypadku 3 osób w 2015 r. i 1 osoby w 2016 r.).

W latach 2015-2017 członkowie GKRPA kontaktowali się z odpowiednio 6, 11 i 11 osobami doznającymi przemocy w rodzinie, odpowiednio 5, 3 i 3 osobami stosującymi przemoc w rodzinie oraz 7 w 2015 roku i 11 w 2016 roku świadkami przemocy w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają: w Bralinie – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i działający przy nim Punkt Wsparcia, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Świetlica Profilaktyczno-Terapeutyczna „Tęcza”, Posterunek Policji, a w Kępnie – Ośrodek diagnostyczno-terapeutyczny „Remedium” – Poradnia Leczenia Uzależnień, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i działający w jego ramach Punkt Interwencji Kryzysowej Komenda Powiatowa Policji, a także Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Słupi.

Dane szczegółowe na ich temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa jednostki	adres jednostki
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bralinie	ul. Rynek 3, 63-640 Bralin
Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Bralinie	ul. Rynek 3, 63-640 Bralin
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie	ul. 3 Maja 9, 63-640 Bralin
Punkt Wsparcia przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bralinie	ul. 3 Maja 9, 63-640 Bralin
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy W Rodzinie	ul. 3 Maja 9, 63-640 Bralin
Świetlica Profilaktyczno-Terapeutyczna „Tęcza” w Bralinie	ul. Lipowa 14a, 63-640 Bralin

Ośrodek diagnostyczno-terapeutyczny „Remedium” w Kępnie – Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Graniczna 21a, 63-600 Kępno
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie	ul. Sienkiewicza 26, 63-600 Kępno
Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie	ul. Sienkiewicza 26, 63-600 Kępno
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Słupii	Słupia, ul. Katowicka 10, 63-604 Baranów
Posterunek Policji w Bralinie	ul. Namysłowska 13, 63-640 Bralin
Komenda Powiatowa Policji w Kępnie	Chojęcin-Szum 8a, 63-600 Kępno

Źródło danych: Urząd Gminy Bralin.

W działającym w gminie Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym usługi świadczą: 2 specjalistów psychoterapii uzależnień, pracownik socjalny, pedagog, prawnik i policjant. W latach 2015-2017 wsparciem w Punkcie objęto odpowiednio 48, 36 i 36 osób z problemem alkoholowym, odpowiednio 42, 8 i 7 dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików), odpowiednio 6, 8 i 7 osób doznających przemocy w rodzinie oraz odpowiednio 5, 2 i 2 osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bralinie wynika, że w latach 2015-2017 z powodu alkoholizmu objął on wsparciem odpowiednio 10, 9 i 10 rodzin liczących odpowiednio 40, 31 i 25 osób. Jednocześnie w 2017 roku udzielił pomocy 3 rodzinom (liczącym 7 osób) dotkniętym przemocą oraz nie świadczył wsparcia z powodu narkomanii.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W latach 2015-2017 do Zespołu wpłynęło odpowiednio 10, 9 i 15 „Niebieskich Kart”.

Świetlica Profilaktyczno-Terapeutyczna „Tęcza” w Bralinie jest placówką wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. W latach 2015-2017 z jej oferty skorzystało odpowiednio 28, 24 i 23 dzieci, w tym 25, 18 i 19 dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych i wsparcia dziennego) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych, skierowanych do grup rówieśniczych programów i

przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież, jednorazowych prelekcji i pogadarek, spektakli profilaktycznych, festynów i innych imprez plenerowych, imprez sportowych, konkursów, pozalekcyjnych zajęć sportowych, zajęć w placówce wsparcia dziennego oraz wypoczynku dla dzieci i młodzieży, szkoleń i warsztatów dla rodziców, nauczycieli i wychowawców.

W 2017 roku programami profilaktycznymi rekomendowanymi przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych objęto 597 uczniów, 56 nauczycieli i 213 rodziców, skierowanymi do grup rówieśniczych programami i przedsięwzięciami profilaktycznymi opracowywanymi i realizowanymi przez młodzież – 123 osoby, w jednorazowych prelekcjach i pogadankach uczestniczyło 425 uczniów, w spektaklach – 82 osoby, w festynach i innych imprezach plenerowych – 550 osób, w imprezach sportowych – 597 osób, w konkursach – 315 osób, w pozalekcyjnych zajęciach sportowych – 180 osób, w zajęciach w placówce wsparcia dziennego – 23 osoby, w tym 19 dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, w koloniach z programem zajęć profilaktycznych – 24 dzieci, w szkoleniach i warsztatach dla rodziców – 213 osób, a w szkoleniach i warsztatach dla nauczycieli i wychowawców – 56 osób.

W analizowanym roku na terenie placówek oświatowych przeprowadzono zajęcia dla dzieci, uczniów i nauczycieli dotyczące przeciwdziałania agresji i przemocy („Bądź asertywny”, „Jak radzić sobie ze złością”), warsztaty dla uczniów i rodziców z cyberzagrożeń („Bezpieczny Internet zależy od Ciebie”), szkolenia dla nauczycieli („Stop dopalaczom” i „Fonoholizm”), warsztaty dla rodziców na temat zagrożeń narkotykami (prowadzone przez Policję), zajęcia dla młodzieży gimnazjalnej („Bezpieczeństwo w Internecie”, „Substancje uzależniające: alkohol, papierosy, narkotyki”, „Skuteczne sposoby pokonania stresu”, tolerancja, szacunek do drugiego człowieka, „Akademia dojrzałości”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Trzymaj formę” – preferowanie zdrowego stylu życia, „Uzależnienia behawioralne”) oraz konkursy: plastyczny „Zdrowa rodzina” i dla młodzieży gimnazjalnej konkurs wiedzy „Moja wiedza o AIDS”. Dodatkowo w placówkach oświatowych w gminie pomoc świadczył pedagog szkolny, który w ramach swojej pracy i obowiązków służbowych na bieżąco rozwiązywał problemy pojawiające się w szkołach. W klasach organizowano wywiadówki profilaktyczne, prowadzono rozmowy indywidualne z uczniami oraz ich rodzicami i nauczycielami.

9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Bralin zjawisko bezdomności ma charakter jednostkowy. Pomoc osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie. W 2015 roku, w związku z bezdomnością, objął on wsparciem 5 osób, w 2016 roku 1 osobę, a w 2017 roku 2 osoby.

W gminie nie ma placówek zapewniających schronienie osobom bezdomnym. Osoby takie mogą być kierowane do Mianowic, gdzie znajdują schronienie w noclegowni (Mianowice 3d, 63-600 Kępno) prowadzonej przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kępnie.

10. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Bralin czuwa Komenda Powiatowa Policji w Kępnie (Chojęcin-Szum 8a, 63-600 Kępno) a bezpośrednie czynności policyjne wykonują funkcjonariusze Posterunku Policji w Bralinie (ul. Namysłowska 13, 63-640 Bralin).

Z danych Posterunku Policji w Bralinie wynika, że w 2017 roku na terenie gminy Bralin odnotowano 12 przestępstw i zatrzymano 9 podejrzanych o ich popełnienie – wszyscy to ludzie młodzi (najmłodszy miał 16 lat, a najstarszy 32 lata).

Dane szczegółowe na temat przestępstw popełnionych w gminie w 2017 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Przestępstwa popełnione w gminie w 2017 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	liczba podejrzanych	wiek sprawców
kradzież	6	4	24 lata
włamanie	2	1	24, 26, 27, 32 lata
uszkodzenie mienia	2	2	19, 28 lat
rozbój	1	1	19 lat
uszkodzenie ciała	1	1	16 lat

Źródło danych: Posterunek Policji w Bralinie.

Z konsultacji społecznych przeprowadzonych w 2016 roku przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Kępnie wynika, że najistotniejszym problemem mającym wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy Bralin jest publiczne spożywanie alkoholu w okolicach sklepów – szczególnie w Nowej Wsi Książęcej, dewastowanie mienia – niszczenie placów zabaw i przystanków autobusowych, brak nadzoru nad drogami leśnymi w okolicach Bralina, gdzie gromadzi się młodzież zaśmiecająca teren, oraz kradzieże kwiatów na terenie nowego cmentarza w Bralinie. W trakcie konsultacji wskazano również na złe oznakowanie sygnalizacji świetlnej w Bralinie i przekraczanie dopuszczalnego tonażu przez samochody ciężarowe w miejscowości Czermin.

11. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej w gminie Bralin wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawa o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawa – Prawo energetyczne.

W 2017 roku kadrę Ośrodka stanowiło 7 osób, w tym kierownik, 3 pracowników socjalnych oraz 3 innych pracowników, wśród nich główna księgowa, referent ds. świadczeń rodzinnych i inspektor ds. świadczeń wychowawczych. Ośrodek zatrudniał także pracowników w ramach umów cywilno-prawnych, m.in. asystenta rodziny, informatyka, opiekunki domowe, sprzątaczkę.

W analizowanym roku na 1 pracownika socjalnego przypadało 2.033 mieszkańców gminy, co oznacza, że Ośrodek w niewielkim stopniu nie spełniał wynikającego z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązku zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie i kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2017 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
pracownicy socjalni	3
wykształcenie wyższe	3
wykształcenie średnie	0
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	2
pozostali pracownicy	3
wykształcenie wyższe	3
wykształcenie średnie	0
wykształcenie inne	0
wolontariusze	0
pracownicy zatrudnieni w ramach zatrudnienia subsydiowanego	0
staże	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie.

W latach 2016-2017 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie były znacznie wyższe niż w 2015 roku (2.815.339 zł w 2015 r., 7.099.989 zł w 2016 r., 9.094.307 zł w 2017 r.). Przyczyniło się do tego głównie świadczenie wychowawcze, na które w 2016 roku wydatkowano 3.911.940 zł, a rok później 5.428.521 zł.

W analizowanym okresie systematycznie zwiększały się środki finansowe przeznaczone m.in. na pokrycie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej, na świadczenia rodzinne, zasiłki stałe, zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz na składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe a także przeciwdziałanie alkoholizmowi. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2015-2017

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2015 r.	w 2016 r.	w 2017 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	5.600	1.000	740
przeciwdziałanie alkoholizmowi	72.850	88.958	98.673
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	92.531	203.298	303.167
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1.459	1.700	1.650
składki na ubezpieczenia zdrowotne	13.348	15.237	8.185
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	43.392	43.933	49.620
dodatki mieszkaniowe	9.618	8.390	5.671
zasiłki stałe	71.277	77.301	92.299
Ośrodek Pomocy Społecznej	339.142	347.201	385.546
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	5.534	38.901	41.433
pomoc w zakresie dożywiania	66.712	63.624	59.513
rodzina			
świadczenie wychowawcze	X	3.911.940	5.428.521
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2.035.431	2.246.249	2.570.350
wspieranie rodziny	14.813	15.077	16.021
rodziny zastępcze	21.410	19.897	17.479
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	22.222	17.283	15.439
ogółem	2.815.339	7.099.989	9.094.307
w tym w budżecie GOPS-u	2.713.208	6.991.048	8.977.805

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie.

W latach 2015-2017 liczba osób, którym udzielono w gminie pomocy i wsparcia, zwiększała się z roku na rok (z 215 w 2015 r. do 321 w 2017 r.), spadała natomiast liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie (z 385 w 2015 r. do 321 w 2017 r.). Stale zmniejszała się również liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne (z 232 w 2015 r. do 139 w 2017 r.), jak i świadczenie niepieniężne (z 256 w 2015 r. do 208 w 2017 r.).

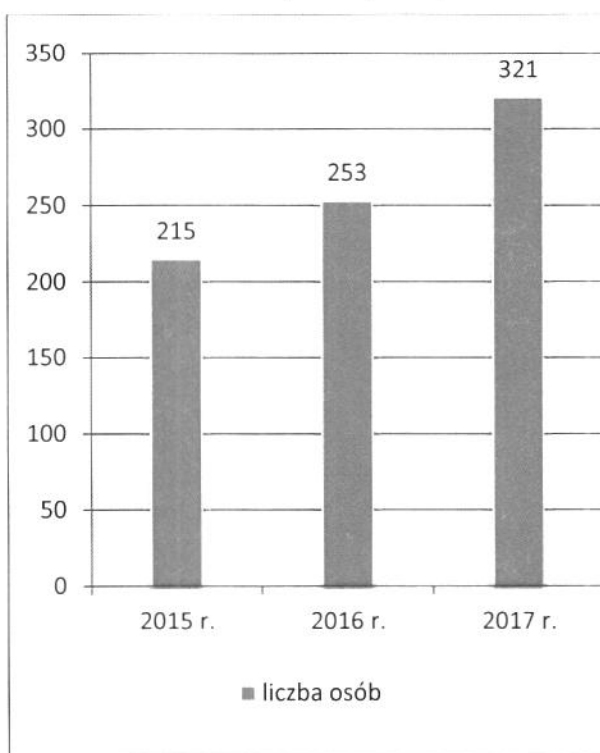
Wśród głównych przyczyn zmniejszania się liczby beneficjentów, którzy otrzymali świadczenia, należy wymienić poprawę sytuacji na rynku pracy, co prowadzi do spadku liczby

osób pozostających bez zatrudnienia, oraz wprowadzenie Rządowego Programu „Rodzina 500 plus”, który przyczynił się do polepszenia sytuacji finansowej rodzin.

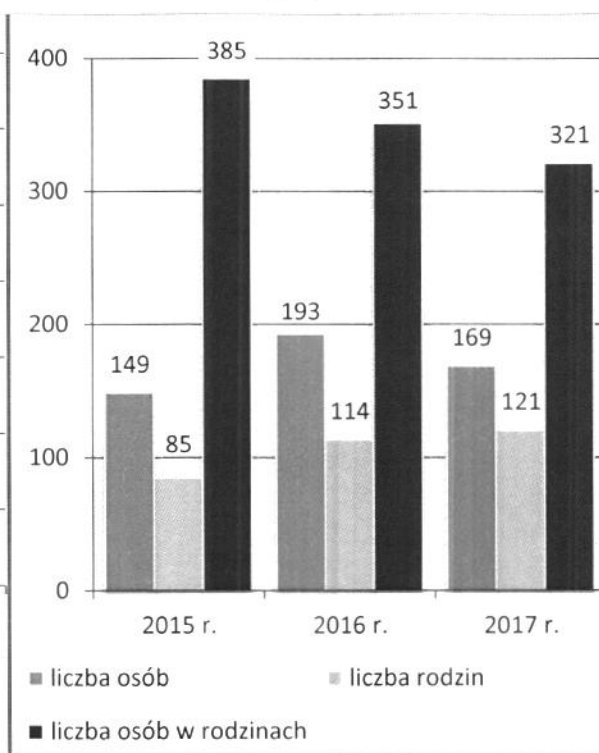
W 2016 roku liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy, znacznie wzrosła w stosunku do roku poprzedniego, natomiast w 2017 roku spadła (122 w 2015 r., 281 w 2016 r., 171 w 2017 r.), podobnie jak liczba osób przebywających w tych rodzinach (425 w 2015 r., 792 w 2016 r., 683 w 2017 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

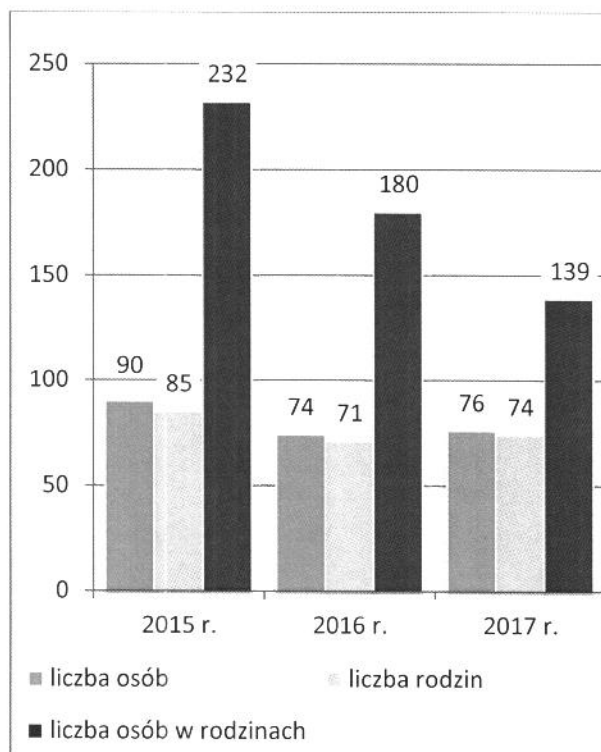
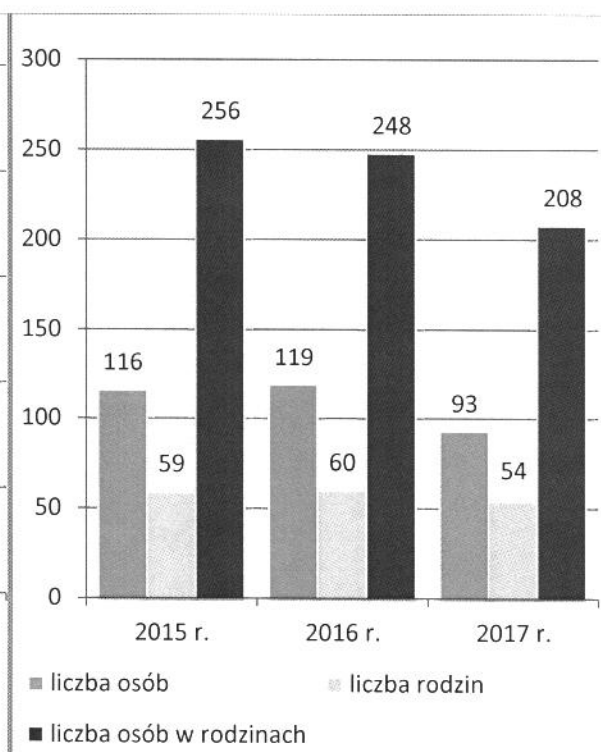
Wykres 27. Osoby w gminie, którym w latach 2015-2017 udzielono pomocy i wsparcia

Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie

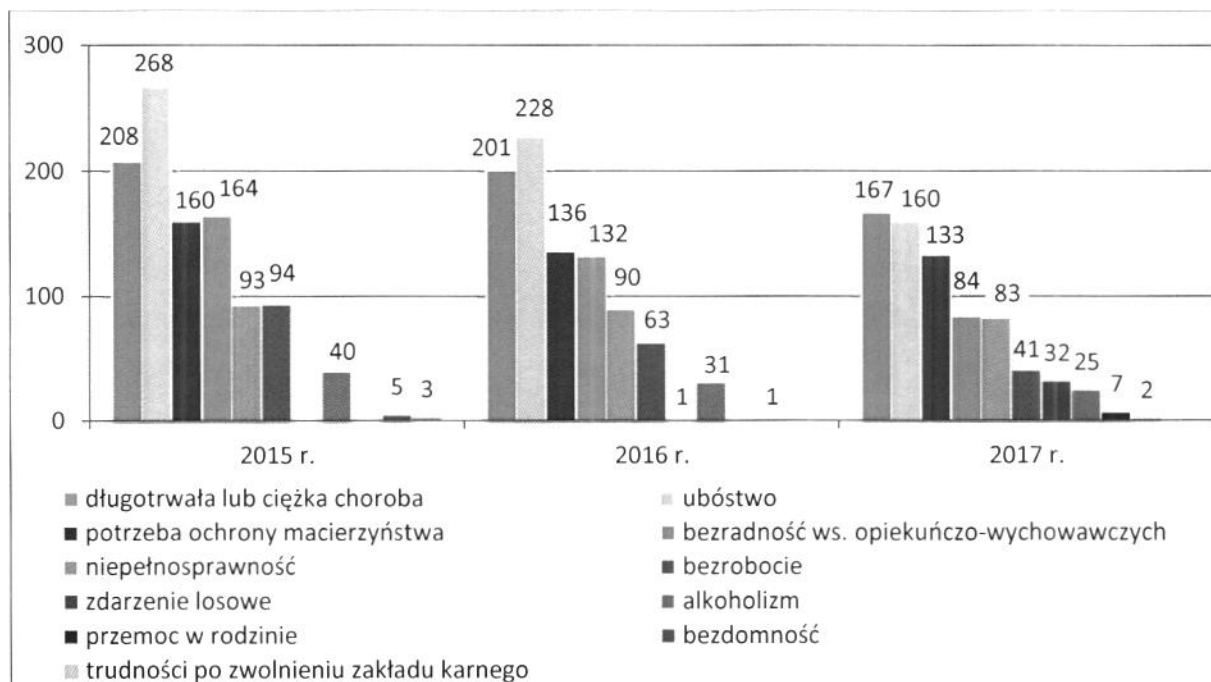
Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie.

Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie pieniężne**Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie niepieniężne**

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS w latach 2015-2017 najliczniejszą grupę stanowiły rodziny dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą, ogólnie rozumianym ubóstwem oraz wymagające ochrony macierzyństwa lub wielodzietności. Znaczna część beneficjentów świadczeń pomocy społecznej zmagająca się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także niepełnosprawnością. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2015-2017 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie.

W latach 2015-2017 systematycznie zmniejszała się liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z głównych powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie tj. długotrwałej lub ciężkiej choroby (z 208 w 2015 r. do 167 w 2017 r.), ubóstwa (z 268 w 2015 r. do 160 w 2017 r.), potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności (ze 160 w 2015 r. do 133 w 2017 r.), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ze 164 w 2015 r. do 84 w 2017 r.), niepełnosprawności (z 93 w 2015 r. do 83 w 2017 r.) oraz bezrobocia (z 94 w 2015 r. do 41 w 2017 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2015-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2015-2017

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2015 r.	2016 r.	2017 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
pieniężne	zasiłek stały	16	15	18	155	150	178
	zasiłek okresowy	15	15	13	33	42	51
	zasiłek celowy	75	61	54	X	X	X
	w tym: zasiłek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	26	26	30	84	61	89
niepieniężne	posiłek	108	108	77	11.945	12.072	8.969
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	108	108	77	11.954	12.072	8.969
	schronienie	0	1	0	0	55	0
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	5	11	14	41	94	140
usługi	usługi opiekuńcze	6	10	14	462	3.310	3.341
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	1*	2*	3*	X	X	X
	praca socjalna	46*	115*	80*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	0	0	0	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
rodzinna i piecza	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	9* (1)	8* (1)	6* (1)	X	X	X

liczba dzieci z gminy w pieczy zastępczej (odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej; w zł)	(5) 21.410	(9) 19.897	(7) 17.479	X	X	X
---	---------------	---------------	---------------	---	---	---

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2015-2017 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W latach 2015-2017 liczba osób nim objętych systematycznie zmniejszała się (z 75 w 2015 r. do 54 w 2017 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”). Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W 2017 roku liczba osób objętych posiłkiem zmniejszyła się w stosunku do lat poprzednich (po 108 w latach 2015-2016, 77 w 2017 r.).

Ważną formą wsparcia niepieniężnego było również pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. W latach 2015-2017 liczba osób, za które gmina pokrywała koszt pobytu w domu pomocy społecznej, zwiększała się z roku na rok (5 w 2015 r., 11 w 2016 r., 14 w 2017 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W latach 2015-2017 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, ulegała wahaniom (46 w 2015 r., 115 w 2016 r., 80 w 2017 r.). W jej ramach pracownicy GOPS-u m.in. kierowali klientów do odpowiednich instytucji, sporządzali wnioski do sądu o objęcie rodziny nadzorem kuratorskim, wnioski o wgląd w sytuację dziecka, wnioski o umieszczenie w domu pomocy społecznej bez zgody strony, pomagali w wypełnianiu pism

urzędowych i w skompletowaniu dokumentów niezbędnych do uzyskania świadczeń emerytalno-rentowych, organizowali zbiórki rzeczy używanych i przekazywali je osobom potrzebującym oraz wspomagali akcją „Szlachetnej Paczki” na terenie gminy.

W latach 2015-2017 Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, zatrudniając asystenta rodziny. W kolejnych latach pod jego opieką pozostawało odpowiednio 9, 8 i 6 rodzin. W objętych wsparciem rodzinach przebywało: 22 dzieci (w wieku do 18 lat) w 2015 roku, 25 dzieci w 2016 roku oraz 12 dzieci w 2017 roku. Asystent rodziny zatrudniony był na umowę zlecenie; na pokrycie kosztów jego zatrudnienia GOPS otrzymywał dotacje celowe, a także – w 2017 roku – środki finansowe z Funduszu Pracy (4.416 zł).

W analizowanym okresie gmina ponosiła również odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej – w 2015 roku 21.410 zł za 5 dzieci, w 2016 roku 19.897 zł za 9 dzieci, a w 2017 roku 17.479 zł za 7 dzieci.

W latach 2015-2017 GOPS realizował też zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. Pracownicy socjalni uczestniczyli w posiedzeniach zespołu, spotkaniach grup roboczych oraz na bieżąco monitorowali sytuację w rodzinach dotkniętych przemocą. W analizowanym okresie procedurą „Niebieskie Karty” objętych było odpowiednio: 10, 9 i 15 rodzin.

W gminie realizowany jest także rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się Urząd Gminy Bralin, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny.

W latach 2016-2017 Ośrodek realizował również zadanie wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznając świadczenia wychowawcze. W 2016 roku 542 rodzinom wypłacono 7.706 świadczeń na łączną kwotę 3.911.940 zł, natomiast w 2017 roku 618 rodzinom wypłacono 10.605 świadczeń na łączną kwotę 5.351.632 zł.

W ramach realizowanych zadań GOPS przyznawał również świadczenia rodzinne. W latach 2015-2017 ogólna liczba udzielonych świadczeń zwiększała się z roku na rok (z 12.189 w 2015 r. do 13.233 w 2017 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 10.157 w 2015 r. do 11.030 w 2017 r.). Z kolei na zbliżonym

poziomie pozostawała liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych (1.691 w 2015 r., 1.678 w 2016 r., 1.699 w 2017 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	10.157	10.722	11.030
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	1.691	1.678	1.699
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	241	125	160
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego			
liczba świadczeń	0	X	X
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	25	82	100
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	75	68	65
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	X	74	179
ogółem			
liczba świadczeń	12.189	12.749	13.233
zasiłek dla opiekuna			
liczba świadczeń	62	62	48
jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł			
liczba świadczeń	X	X	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie.

W analizowanym okresie Ośrodek przyznawał również zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2015-2017 GOPS wypłacił odpowiednio 62, 62 i 48 zasiłków dla opiekuna na łączną kwotę odpowiednio 32.032, 26.329 i 24.960 zł.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy OPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne. W latach 2015-2017 liczba tych składek zwiększała się z roku na rok (243 w 2015 r., 282 w 2016 r., 316 w 2017 r.), podobnie jak ich wartość (62.752 zł w 2015 r., 69.284 zł w 2016 r., 90.924 zł w 2017 r.).

W 2017 roku Ośrodek nie przyznawał jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez Ośrodek stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W 2017 roku liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była nieco niższa niż w latach 2015-2016 (po 25 w latach 2015-2016, 22 w 2017 r.), a liczba wypłaconych świadczeń zmniejszała się z roku na rok (z 465 w 2015 r. do 287 w 2017 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	25	25	22
liczba wypłaconych świadczeń	465	410	287
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	178.290	157.600	110.800

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Bralin, poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, nie działają inne podmioty wsparcia. Mieszkańcy gminy mają natomiast możliwość korzystania z oferty instytucji udzielających wsparcia poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie i działający w jego ramach Punkt Interwencji Kryzysowej , ul. Sienkiewicza 26, 63-600 Kępno.	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępnem , Słupia, ul. Katowicka 10, 62-604 Baranów.	Zakres oferowanych usług: całodobowe schronienie dla osób w kryzysie, konsultacje psychologiczne, porady prawne, pomoc socjalna, pedagogiczna, grupy wsparcia. Kategoria klienta: osoby i rodziny dotknięte przemocą lub znajdujące się w sytuacji kryzysowej.
Gminny Ośrodek Wsparcia Rodziny w Kryzysie w Mianowicach , Mianowice 3d, 63-600 Kępno.	Zakres oferowanych usług: całodobowe schronienie dla osób w kryzysie, pomoc prawna, psychologiczna i socjalna, grupy wsparcia, mediacje. Kategoria klienta: osoby i rodziny dotknięte przemocą lub znajdujące się w sytuacji kryzysowej.
Warsztat Terapii Zajęciowej w Słupi pod Kępnem , Słupia, ul. Katowicka 10, 62-604 Baranów.	Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna, zawodowa i medyczna, rozwijanie umiejętności życia codziennego, terapia zajęciowa. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną i chorobami psychicznymi.
Świetlica Socjoterapeutyczno-Integracyjna w Kępnie , ul. Sienkiewicza 26, 63-600 Kępno.	Zakres oferowanych usług: pomoc dydaktyczna, konsultacje i poradnictwo psychologiczne i logopedyczne. Kategoria klienta: dzieci z rodzin zastępczych, z orzeczoną niepełnosprawnością, z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, inne na wniosek rodziców.
Dom Pomocy Społecznej w Rzetni , Rzetnia 87, 63-600 Kępno.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekle somatycznie chore.
Dom Pomocy Społecznej w Marszałkach , Marszałki 15, 63-520 Grabów nad Prosną.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekle somatycznie chore.
Dom Pomocy Społecznej w Kochłowach , Kochłowy 1, 63-500 Ostrzeszów.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekle psychicznie chore.
Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie , Ostrowina 21, 56-400 Oleśnica.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców.

	Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną.
Dom Pomocy Społecznej „Promyk” w Kamiennej, Kamienna 22, 46-100 Namysłów.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku.
Dom Pomocy Społecznej w Pleszewie, Plac Wolności im. Jana Pawła II 5, 63-300 Pleszew.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekle somatycznie chore i osoby przewlekle psychicznie chore.
Dom Pomocy Społecznej w Kobylej Górze, ul. gen. W. Sikorskiego 1, 63-507 Kobyla Góra.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną.
Dom Pomocy Społecznej „Samarytanin” we Wrocławiu, ul. Świątnicka 25/27, 52-018 Wrocław.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku.
Dom Pomocy Społecznej w Oławie, ul. Lwowska 6, 55-200 Oława.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekle somatycznie chore.
Środowiskowy Dom Samopomocy w Kępnie, ul. ks. P. Wawrzyniaka 10, 63-600 Kępno.	Zakres oferowanych usług: podnoszenie jakości życia i zapewnienie oparcia społecznego osobom mającym z powodu choroby poważne trudności w życiu codziennym, w tym m.in. zajęcia wspierająco-rehabilitacyjne w formie treningów, zajęcia świetlicowe, relaksacyjne, rehabilitacja ruchowa, muzykoterapia, biblioterapia. Kategoria klienta: osoby cierpiące na zaburzenia psychiczne i niepełnosprawność intelektualną, osoby starsze.
Noclegownia w Mianowicach, Mianowice 3d, 63-600 Kępno.	Zakres oferowanych usług: schronienie w godzinach wieczornych i nocnych, praca socjalna. Kategoria klienta: osoby bezdomne.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kępnie, ul. Sienkiewicza 26, 63-600 Kępno.	Zakres oferowanych usług: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele i rodzice.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie i Starostwo Powiatowe w Kępnie.

12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W gminie Bralin funkcjonuje kilkanaście organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiada uchwalany corocznie program współpracy Gminy Bralin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 13. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Bralińskiej , ul. Rynek 3/15, 63-640 Bralin.	Podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.
2.	Towarzystwo Rozwoju Gminy Bralin , ul. Nowa 18, 63-640 Bralin.	Działalność w zakresie pomocy społecznej.
3.	Stowarzyszenie Popierania Inicjatyw Gospodarczych i Rozwoju Przedsiębiorczości Gminy Bralin , ul. Namysłowska 7, 63-640 Bralin.	Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

4.	ARTwarium, ul. Lipowa 14a, 63-640 Bralin.	Promowanie, upowszechnianie i udostępnianie nowoczesnych mediów i technologii, działalność na rzecz popularyzacji, upowszechniania i rozwoju radia internetowego.
5.	Stowarzyszenie „Nasz Bezpieczny Powiat Kępiński”, Chojęcin-Szum 8a, 63-640 Bralin.	Działalność w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego.
6.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział Rejonowy w Bralinie, ul. 3 Maja 9, 63-640 Bralin.	Poprawa warunków socjalno-bytowych emerytów, rencistów, inwalidów oraz zapewnienie im udziału w życiu społecznym, integrowanie i aktywizowanie poprzez organizowanie różnych form życia kulturalnego, artystycznego, sportowego i turystycznego, reprezentowanie interesów wobec organów władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz popularyzowanie ich problemów wśród społeczeństwa.
7.	Akcja Katolicka Diecezji Kaliskiej, Oddział Parafialny Parafii św. Anny, ul. Wrocławska 58, 63-640 Bralin.	Pogłębianie formacji chrześcijańskiej oraz organizowanie bezpośredniej współpracy katolików świeckich z hierarchią kościelną w prowadzeniu misji apostołskiej Kościoła.
8.	Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Bralin, ul. Namysłowska 9a, 63-640 Bralin.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu.
9.	Klub Sportowy Rakietomania, Chojęcin-Parcele 11a, 63-640 Bralin.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu.
10.	Uczniowski Klub Sportowy Sport Bralin, Gola 19, 63-640 Bralin.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej.
11.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Sokół” Bralin, ul. Rynek 1, 63-640 Bralin.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej.
12.	Ochotnicza Straż Pożarna w Bralinie, ul. Lipowa 14a, 63-640 Bralin.	Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, uczestnictwo w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.
13.	Ochotnicza Straż Pożarna w Chojęcinie, Chojęcin-Parcele 5, 63-640 Bralin.	
14.	Ochotnicza Straż Pożarna w Czerminie, Czermin 1, 63-640 Bralin.	
15.	Ochotnicza Straż Pożarna w Goli, Gola 18a, 63-640 Bralin.	
16.	Ochotnicza Straż Pożarna w Michniowicach, Michniowice 42, 63-640 Bralin.	
17.	Ochotnicza Straż Pożarna w Nowej Wsi Książęcej, Nowa Wieś Książęca 35, 63-640 Bralin.	
18.	Ochotnicza Straż Pożarna w Taborze Wielkim, Tabor Wielki, 63-640 Bralin.	

19.	Ochotnicza Straż Pożarna w Weronikopolu, Weronikopole, 63-640 Bralin.	
-----	--	--

Źródło danych: Urząd Gminy Bralin, www.bazy.ngo.pl

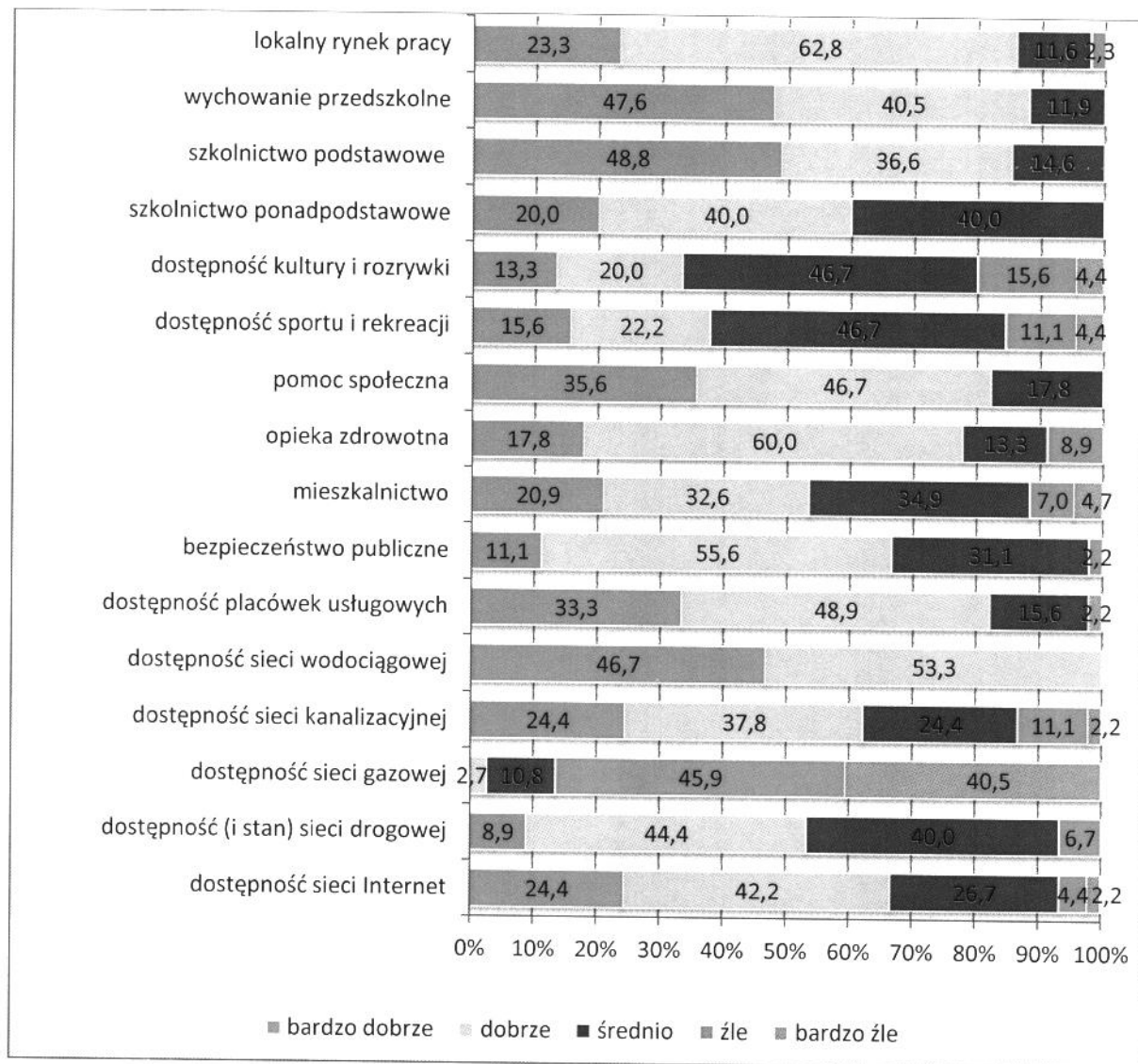
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Bralin posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy i jego Zastępcy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 45 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Warunki życia w gminie

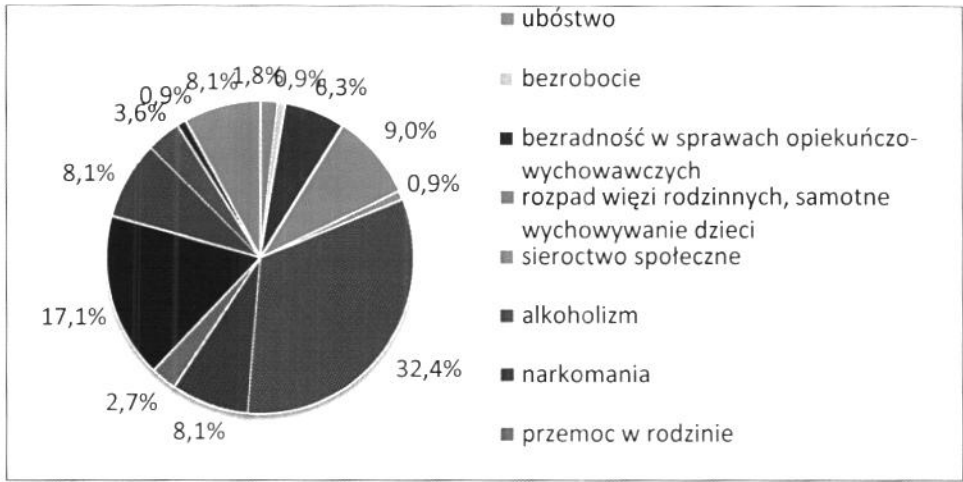
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najwyżej ocenili dostęp do sieci wodociągowej (łącznie 100% ocen dobrych i bardzo dobrych) i wychowania przedszkolnego (w sumie 88,1% ocen dobrych i bardzo dobrych), lokalny rynek pracy (łącznie 86,1% ocen dobrych i bardzo dobrych), dostępność szkolnictwa podstawowego (w sumie 85,4% ocen dobrych i bardzo dobrych), pomoc społeczną (łącznie 82,3% ocen dobrych i bardzo dobrych) i dostęp do placówek usługowych (w sumie 82,2% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najniżej ankietowani ocenili dostępność sieci gazowej (w sumie 86,4% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 33. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

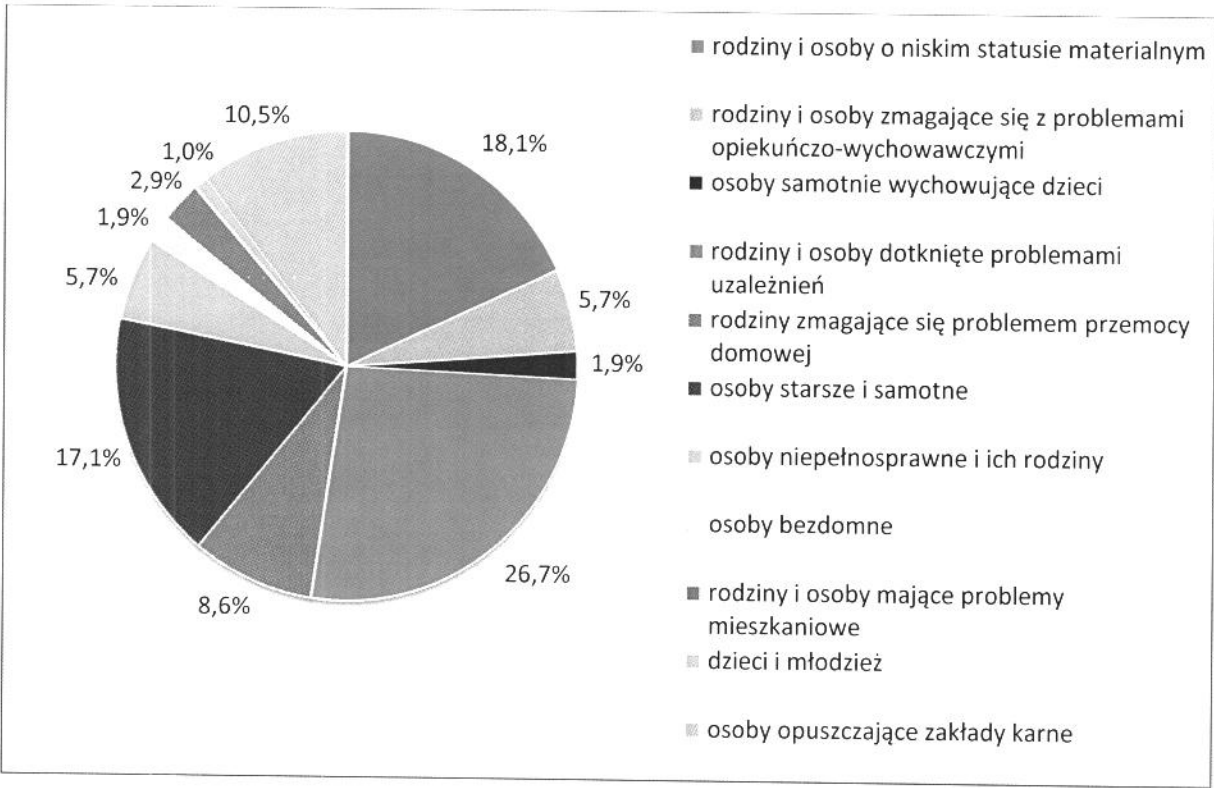

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotykają mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm (32,4%) oraz problemy związane ze starzeniem się (17,1%), a także rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (9%), narkomanię, długotrwałą lub ciężką chorobę oraz zdarzenia losowe (po 8,1%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 34. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

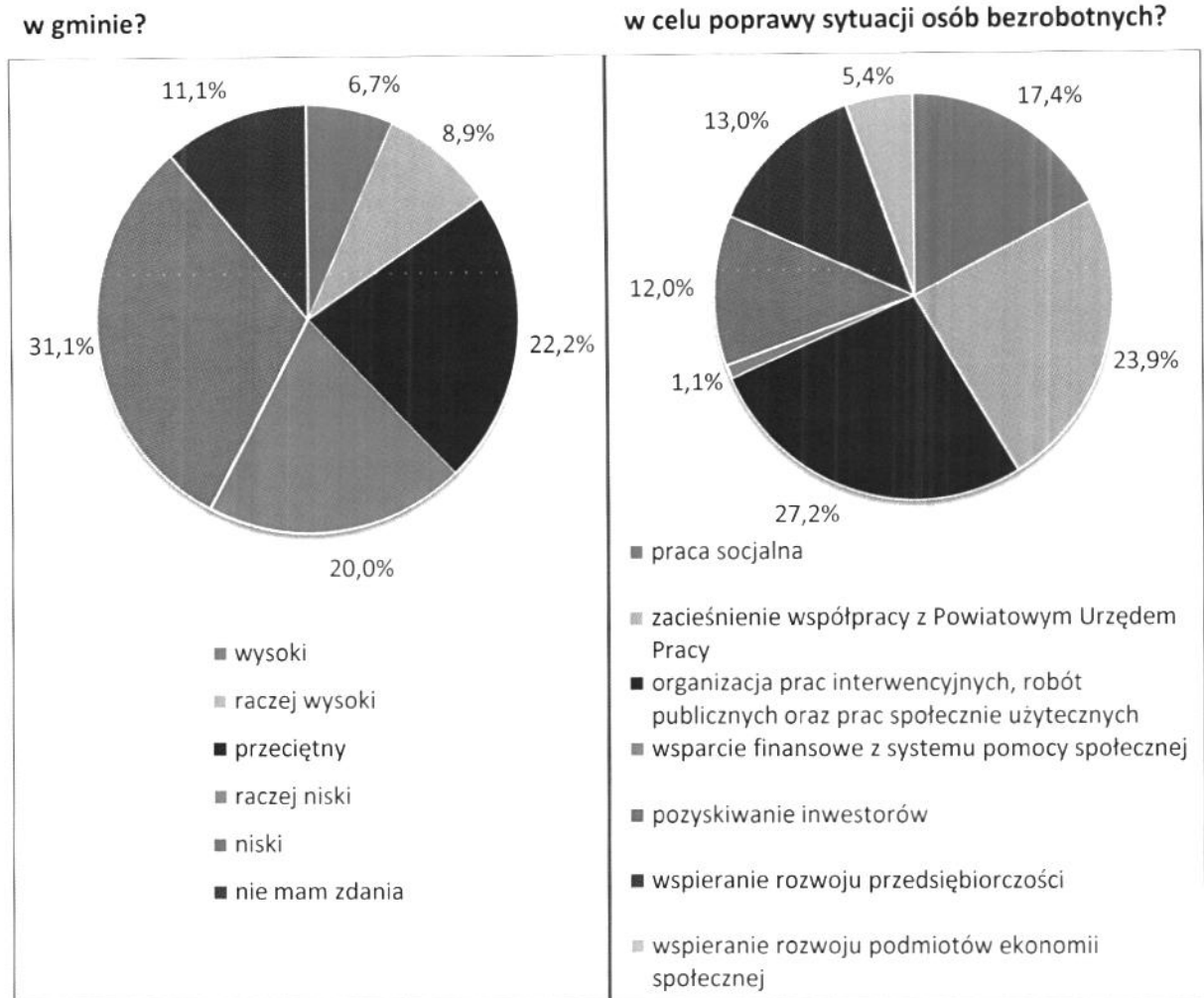
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (26,7%), rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (18,1%), osoby starsze i samotne (17,1%), a także osoby opuszczające zakłady karne (10,5%) oraz rodziny zmagające się z problemem przemocy domowej (8,6%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 35. Jaki jest poziom bezrobocia

Wykres 36. Jakie działania należałoby podjąć

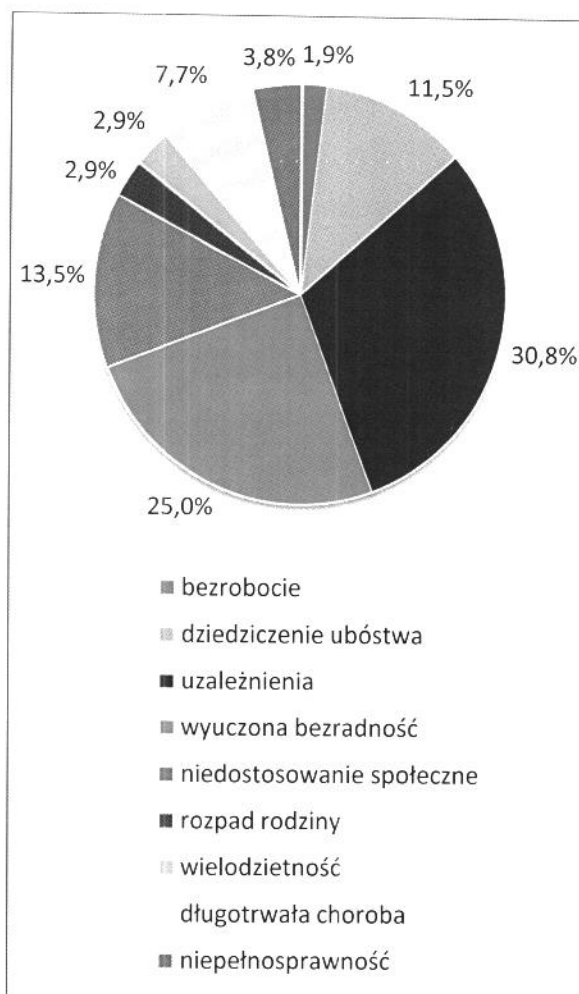
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii większości ankietowanych (łącznie 51,1%) poziom bezrobocia w gminie jest niski lub raczej niski. Jednocześnie 22,2% respondentów uznało go za przeciętny.

Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (27,2%), zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń) zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (23,9%) oraz prowadzenie pracy socjalnej (17,4%).

W odpowiedzi na następne pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 37. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 38. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

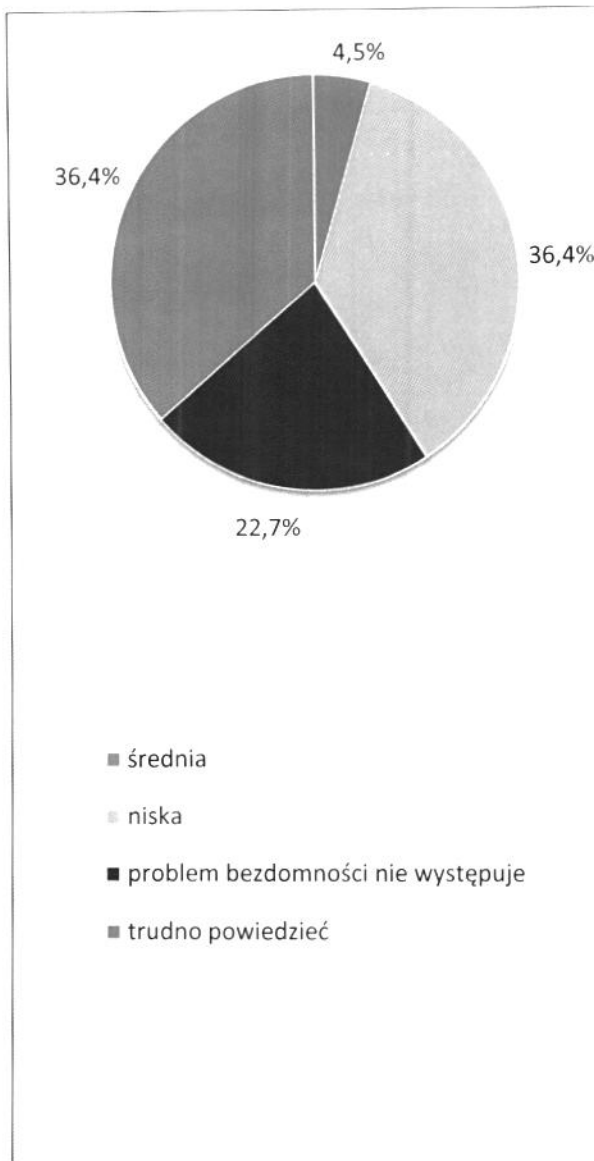
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali uzależnienia (30,8%) i wyuczoną bezradność (25%), a także niedostosowanie społeczne (13,5%) oraz dziedziczenie ubóstwa (11,5%).

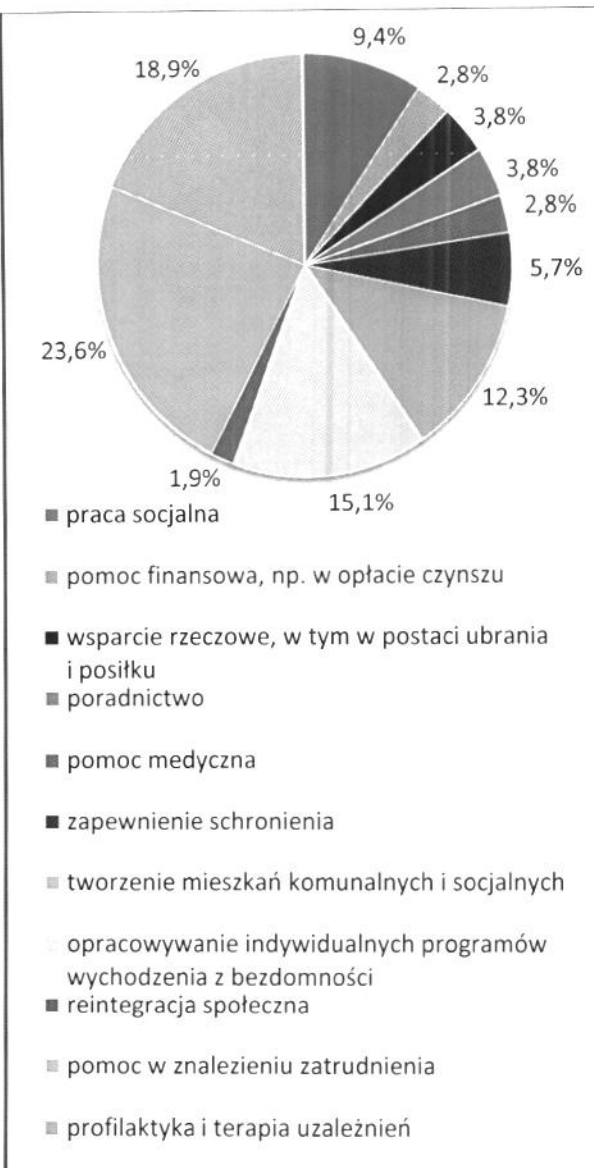
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (31,7%) oraz prowadzić pracę socjalną (19,8%). Duże znaczenie przywiązywali również do świadczenia poradnictwa (14,9%) oraz udzielania wsparcia rzeczowego, w tym w formie posiłku (12,9%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 39. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 40. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

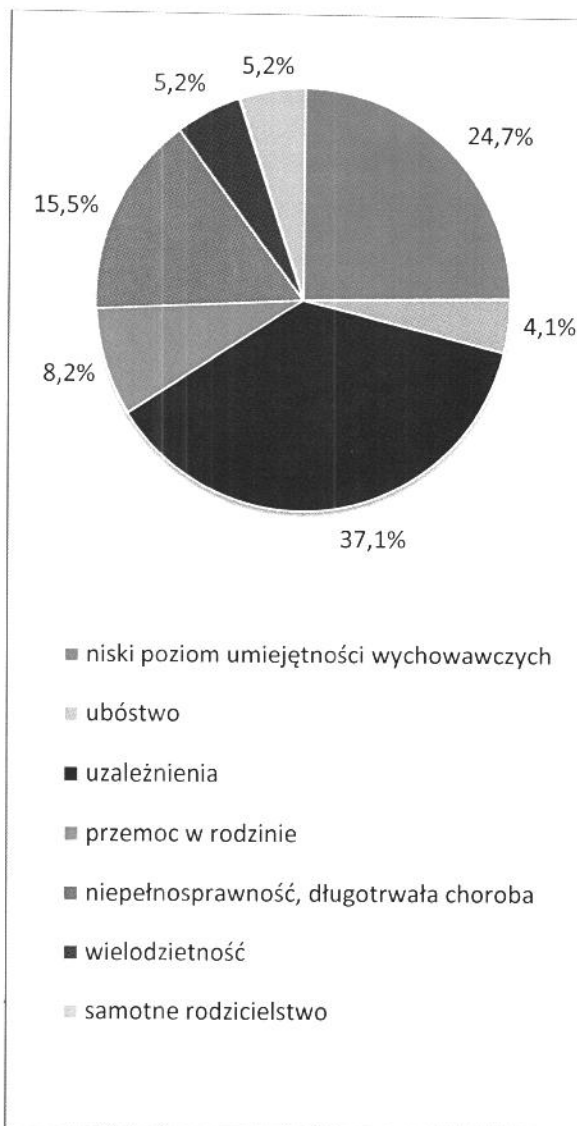
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej respondentów (36,4%) stwierdziło, że skala bezdomności w gminie jest niska. Tylu samo badanych nie miało zdania w tej sprawie, a 22,7% ankietowanych uznało, że problem bezdomności w gminie nie występuje.

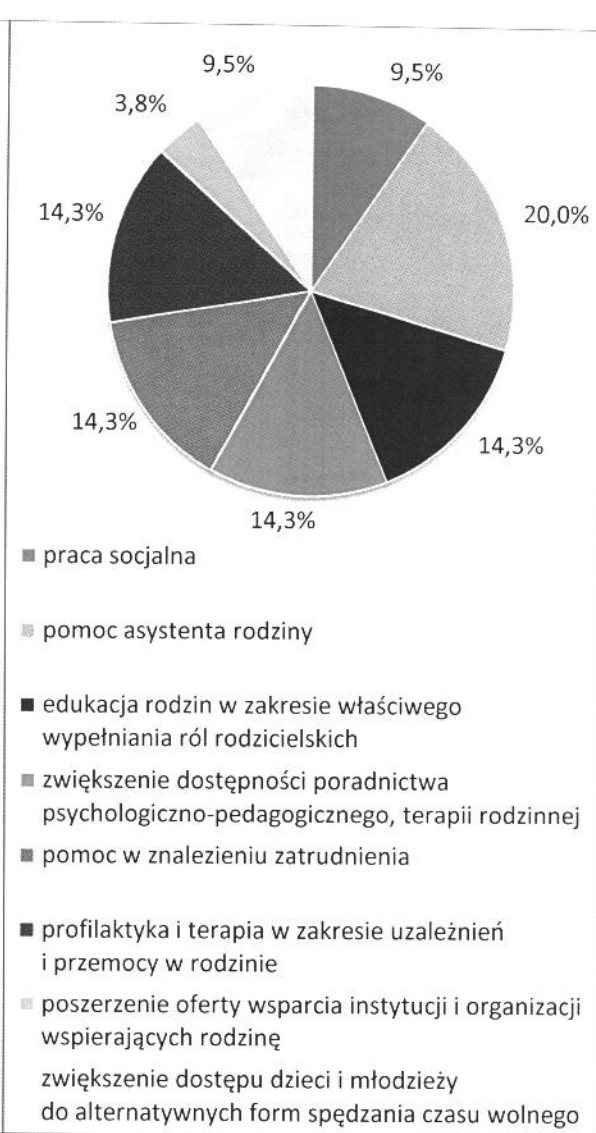
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (23,6%), prowadzenie profilaktyki i terapii uzależnień (18,9%), opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (15,1%) oraz tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych (12,3%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 41. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 42. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

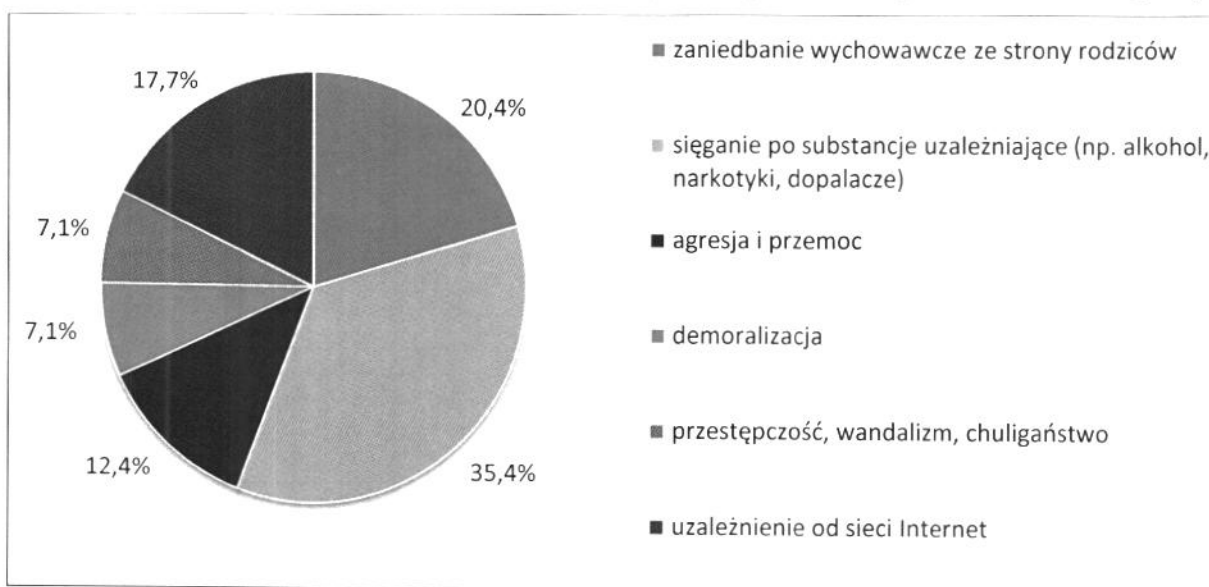
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (37,1%), niski poziom umiejętności wychowawczych (24,7%) oraz niepełnosprawność i długotrwała choroba (15,5%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali świadczenie wsparcia przez asystenta rodziny (20%), edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej, udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia oraz prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie (po 14,3%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 43. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

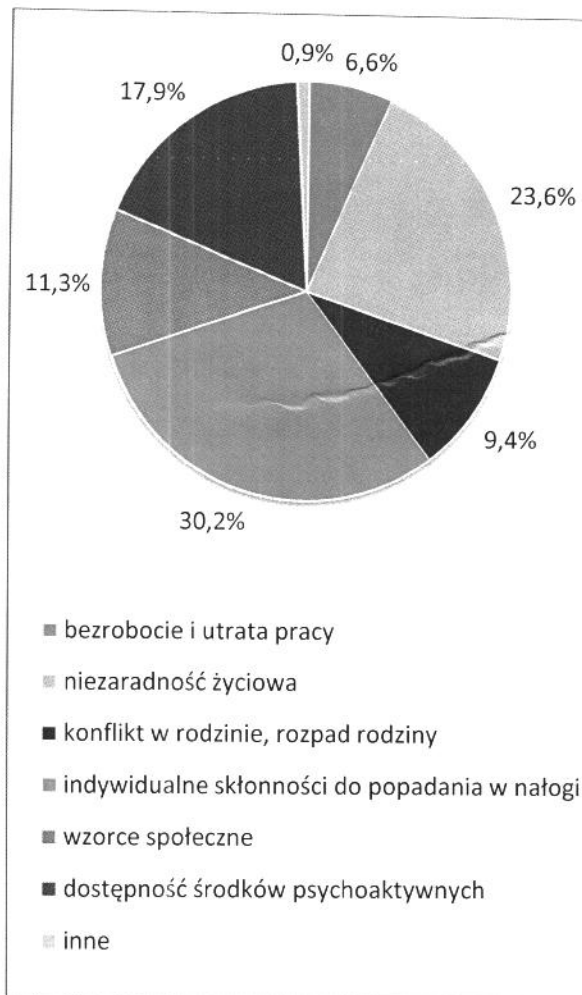

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

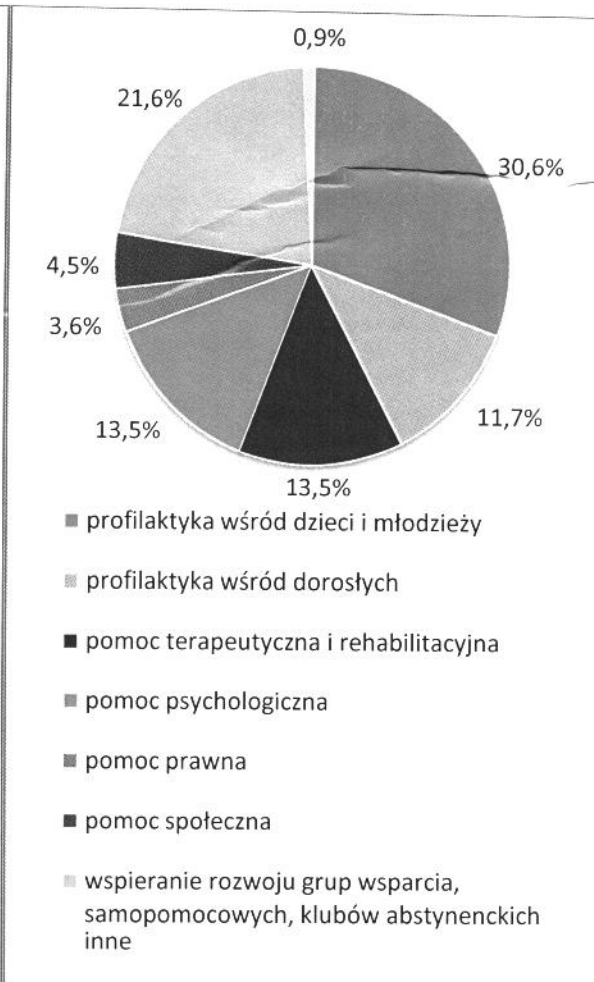
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (35,4%), zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (20,4%) oraz uzależnienie od sieci Internet (17,7%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 44. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 45. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

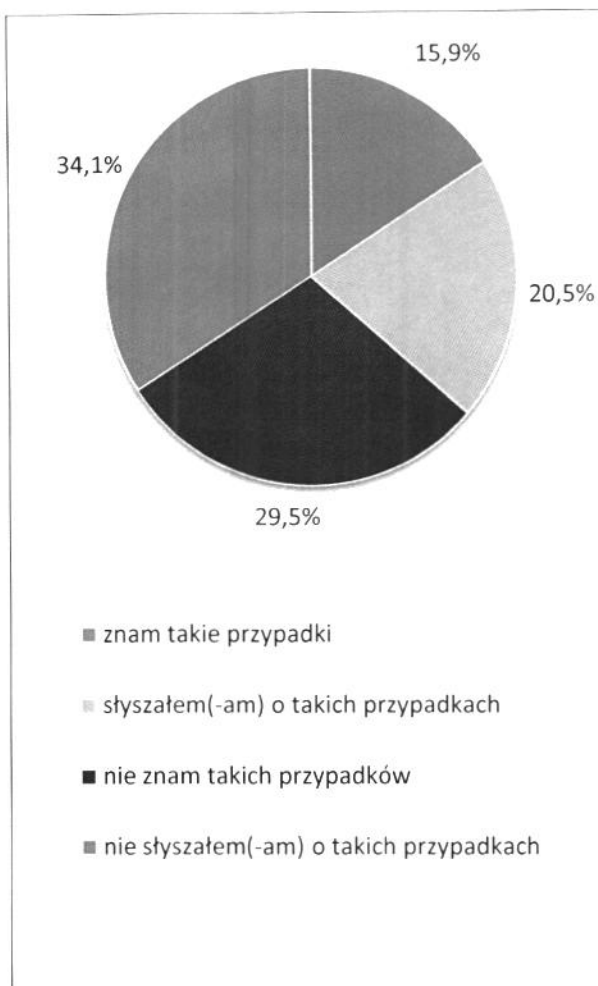
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli indywidualne skłonności do popadania w nałogi (30,2%), niezaradność życiową (23,6%) oraz dostępność środków psychoaktywnych (17,9%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (30,6%) oraz wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych i klubów abstynenckich (21,6%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 46. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 47. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

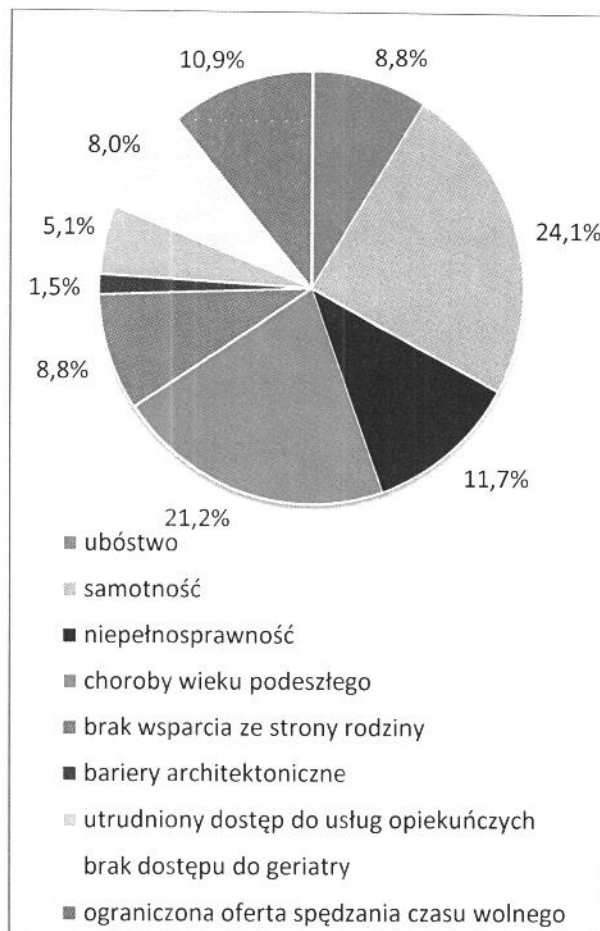
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość badanych (łącznie 63,6%) stwierdziła, że nie słyszała o przypadkach przemocy w rodzinie w gminie lub ich nie zna. Odmiennego zdania było w sumie 36,4% ankietowanych.

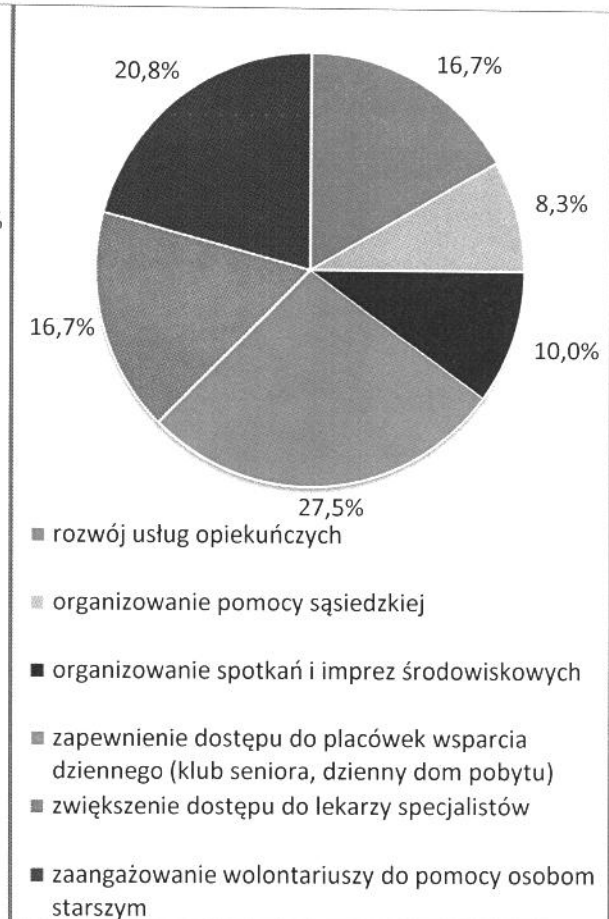
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (22,4%), zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (18,4%) oraz prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (16,3%),

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 48. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 49. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

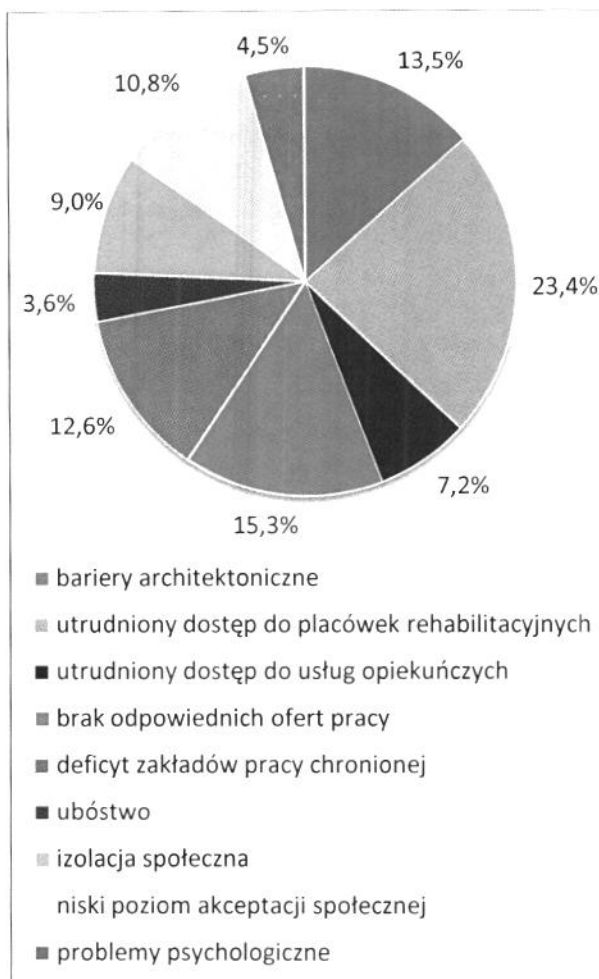
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są samotność (24,1%) oraz choroby wieku podeszłego (21,2%).

Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 27,5%), zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (20,8%), rozwijanie usług opiekuńczych oraz zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (po 16,7%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 50. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 51. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

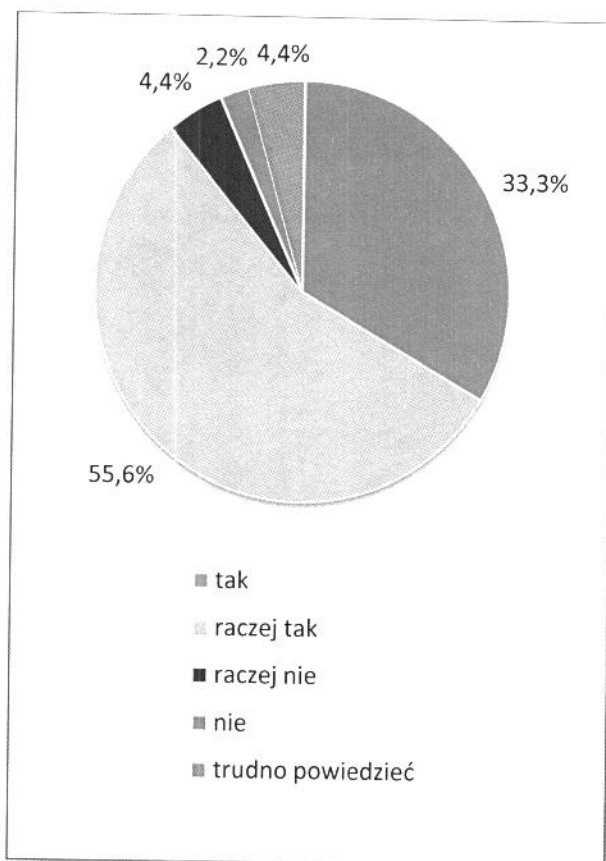
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (23,4%), brak odpowiednich ofert pracy (15,3%) oraz bariery architektoniczne (13,5%).

W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (23,5%), tworzeniu stanowisk pracy (19,1%), organizowaniu środowiskowych spotkań i imprez integracyjnych (15,7%) oraz zwiększeniu dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej i pedagogicznej (14,8%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 52. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

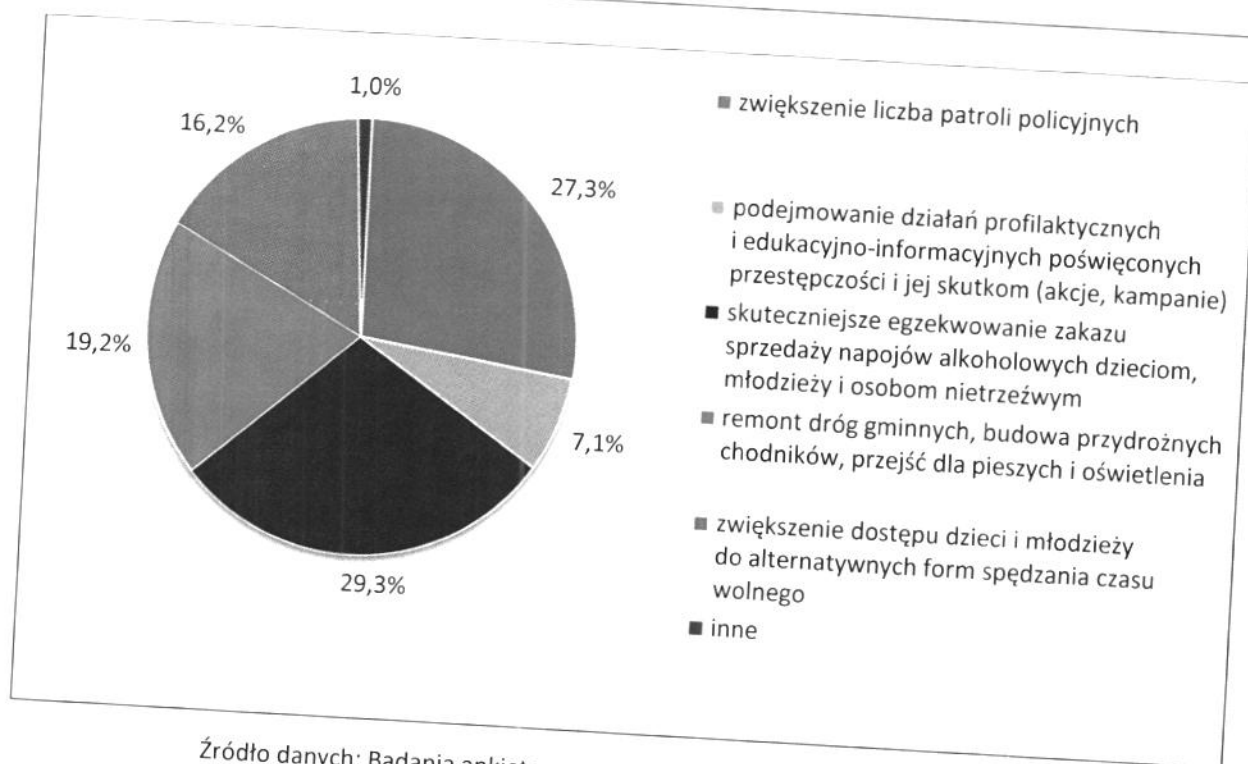

Wykres 53. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 54. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 88,9%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmiennego zdania było 6,6% badanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 39,8%), osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (28,4%) oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (21,6%).

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (29,3%), zwiększenie liczby patroli policyjnych (27,3%), remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (19,2%) oraz zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (16,2%).

14. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim

się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Mocne strony	Słabe strony
▪ wykwalifikowana siła robocza ▪ duży odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym ▪ duży potencjał intelektualny młodych mieszkańców gminy ▪ upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ diagnozowanie problemu bezdomności ▪ istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ odpowiednia dostępność opieki przedszkolnej i szkół podstawowych ▪ funkcjonowanie żłobka ▪ działalność Gminnej Biblioteki Publicznej, domów ludowych, Świetlicy Profilaktyczno-Terapeutycznej „Tęcza” i świetlic wiejskich ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ prowadzenie wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego oraz Punktu Wsparcia ▪ działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ▪ stosowanie procedury „Niebieskie Karty” ▪ współpraca międzyinstytucjonalna w udzielaniu pomocy osobom i rodzinom	▪ zbyt niska skala działań zachęcających inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ słabo rozwinięta komunikacja pomiędzy miejscowościami gminy ▪ deficyt podmiotów ekonomii społecznej w gminie ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych, w tym socjalnych ▪ brak w gminie placówek zapewniających osobom bezdomnym schronienie ▪ niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego – zbyt mała liczba miejsc służących spędzaniu czasu wolnego, w tym obiektów sportowych i terenów rekreacyjnych ▪ brak w gminie ośrodka kultury ▪ niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ nieodpowiednia dostępność opieki medycznej, głównie specjalistycznej ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadpodstawowym ▪ nieodpowiedni dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychospołecznej i prawnej

dotkniętym problemami uzależnień i przemocy ▪ informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy ▪ organizowanie usług opiekuńczych ▪ dobrze wykwalifikowana i podnosząca kwalifikacje kadra GOPS-u ▪ posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w gminie ▪ informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej ▪ pozyskiwanie środków finansowych z funduszy ministerialnych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej ▪ spora liczba osób będących zrzeszonych w różnych organizacjach w gminie ▪ organizowanie przez gminę konkursów lokalnych na rzecz społeczności lokalnej ▪ podejmowanie współpracy z przedstawicielami kościoła	▪ niewystarczające zasoby kadrowe w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie ▪ brak grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie ▪ zbyt mała oferta pomocy dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie ▪ niewystarczająca liczba pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze ▪ brak specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ ograniczone możliwości skorzystania przez osoby starsze z opieki rodziny ▪ brak bazy rehabilitacyjnej w gminie ▪ niska skala działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ ograniczony dostęp do opieki geriatrycznej i opieki zdrowotnej dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ brak w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych ▪ niska aktywność społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych ▪ brak dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie ▪ istnienie barier utrudniających niepełnosprawnym codzienne życie, w tym architektonicznych ▪ nieodpowiednia liczba pracowników socjalnych ▪ niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie ▪ niewielka skala działań służących pozyskaniu środków finansowych z funduszy unijnych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej,
--	---

	w tym na aktywizację grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym ▪ niska poziom aktywności mieszkańców gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych ▪ niewystarczająca integracja mieszkańców gminy ▪ nierozwinięty wolontariat, m.in. brak wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu ▪ mały potencjał w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej; ograniczona z nimi współpraca
Szanse	Zagrożenia
▪ aktywna promocja gminy i jej walorów ▪ rozwój turystyki i rekreacji, w tym agroturystyki ▪ promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy ▪ duży potencjał inwestorów w regionie ▪ rozwój sektora ekonomii społecznej ▪ możliwość znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy unijnych i ministerialnych ▪ promowanie wartości prorodzinnych ▪ większa aktywność i zaangażowanie młodzieży w projekty, konkursy, wymiany młodzieżowe ▪ rozwój nowych form uczestnictwa w kulturze przy wykorzystaniu nowych technologii ▪ rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w gminie ▪ promowanie zdrowego stylu życia	▪ dziedziczenie bezrobocia i bezradności ▪ niechęć do kształcenia ustawicznego ▪ migracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym, w tym ludzi młodych i wykształconych, do większych ośrodków ▪ kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym; rozpad więzi rodzinnych ▪ rosnąca liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ▪ rosnąca wśród młodzieży apatia społeczna; brak zainteresowania życiem społeczności lokalnej ▪ zagrożenie zaburzeniami psychicznymi wśród dzieci i młodzieży ▪ niewielka liczba osób wyleczonych z uzależnień ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ coraz większa dostępność napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych, np. dopalaczy ▪ rosnąca skala uzależnienia od sieci Internet, hazardu ▪ postrzeganie zachowań przemocowych

▪ udział w programach i projektach skierowanych do rodzin, dzieci i młodzieży; możliwość pozyskania na nie środków zewnętrznych ▪ wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów uzależnień i przemocy ▪ wdrażanie inicjatyw lokalnych jako narzędzia stymulującego rozwój aktywności społecznej; włączanie w nie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym ▪ promowanie zdrowego stylu życia ▪ uruchomienie w gminie placówek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych ▪ wzrost społecznej akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych ▪ zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ wzrost poziomu edukacji społeczeństwa ▪ współpraca z okolicznymi gminami w celu rozwiązania problemów ponadlokalnych ▪ rosnące potrzeby partycypacyjne mieszkańców ▪ budowanie koalicji i partnerstw lokalnych ▪ uruchomienie w gminie wolontariatu i wsparcie działań wolontariackich	jako normy społecznej ▪ rosnąca liczba rodzin wymagających z powodu przemocy w rodzinie interwencji i podjęcia działań interdyscyplinarnych oraz korekcyjno-edukacyjnych ▪ nieprecyzyjne rozwiązania prawne, np. w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie ▪ zwiększająca się liczba osób starszych ▪ niezadowalający poziom życia osób starszych ▪ brak skutecznych sposobów na włączenie społeczne osób niepełnosprawnych ▪ zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym osób starszych ▪ popadanie przez pracowników pomocy społecznej w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej ▪ bariery w budowaniu partnerstw publiczno-prawnych ▪ uzależnienie rodzin od świadczeń pomocy społecznej ▪ bierna i roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej
--	--

15. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Bralin pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- zwiastujący proces starzenia się społeczności lokalnej i zwiększający ryzyko chorób i niepełnosprawności stały wzrost liczby osób starszych;

- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej;
- dalsze wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej;
- wspieranie rodzin wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, w tym zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz zintensyfikowanie działań prozdrowotnych;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie i zacieśnienie współpracy z sektorem obywatelskim.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2019-2023. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. **Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania:** zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych;
2. **Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz dostępności opieki zdrowotnej:** udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie, a także zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia;
3. **Wzmacnianie rodzin oraz tworzenie dzieciom i młodzieży warunków do prawidłowego rozwoju:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego

rozwoju, zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego i udzielanie pomocy poszukującym zatrudnienia;

4. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie: przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich, oraz podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości;
5. Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego: rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Bralin w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019-2023 jest *skuteczne aktywizowanie osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, wzmacnianie rodzin oraz integrowanie społeczności lokalnej*. Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.	Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania
Cele operacyjne	1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej. 2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.
Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.	1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej. 2. Rozwijanie usług opiekuńczych. 3. Uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

	4. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej. 5. Podejmowanie działań prozdrowotnych, w tym profilaktycznych, wśród osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach gminnych placówek kulturalnych, domów ludowych oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi. 7. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie klubu seniora. 8. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał. 9. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia. 10. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami pracy chronionej, zakładami aktywności zawodowej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem. 11. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.
Czas realizacji	Lata 2019-2023.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, ośrodki wsparcia, w tym Środowiskowy Dom Samopomocy w Kępnie, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, w tym Warsztat Terapii Zajęciowej w Słupi, domy pomocy społecznej, w tym Domy Pomocy Społecznej w Rzetni, Marszałkach, Kochłowach, Ostrowinie, Kamiennej, Pleszewie, Kobylej Górze, Wrocławiu i Oławie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in.

	fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	▪ efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, ▪ wyższy standard świadczonych usług, ▪ lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, ▪ wzrost liczby osób usprawianych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.	Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz dostępności opieki zdrowotnej
Cele operacyjne	1. Udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie. 2. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez poszerzenie oferty działającego w gminie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego oraz zacieśnienie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia świadczącymi pomoc w ww. zakresie. 2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli. 3. Wspieranie działań mających na celu utworzenie w gminie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie. 4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 5. Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego

	ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 6. W razie potrzeby zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie i Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Słupi. 7. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie. 8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń zdrowotnych, głównie specjalistycznych, w tym opieki geriatrycznej i rehabilitacji. 3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami. 5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych. 6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.
Czas realizacji	Lata 2019-2023.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym Świetlica Profilaktyczno-Terapeutyczna „Tęcza” w Bralinie.
Partnerzy w realizacji	Placówki ochrony zdrowia, szkoły ponadpodstawowe, placówki leczenia uzależnień, w tym Ośrodek diagnostyczno-terapeutyczny „Remedium” w Kępnie – Poradnia Leczenia Uzależnień, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie, ośrodki wsparcia, w tym Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Słupi, specjaliści, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym organizacje udzielające pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, ▪ lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współ-uzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, ▪ obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, ▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, ▪ lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej.

Cel strategiczny 3.	Wzmacnianie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do prawidłowego rozwoju
Cele operacyjne	1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji. 2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju. 3. Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy.
Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.	1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności i mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny. 4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego.

	5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci. 6. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin. 7. Zwiększenie w gminie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz opieki przedszkolnej. 8. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy, organizowanie wypoczynku. 9. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. 10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych. 11. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi. 12. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.
Kierunki działań do celu operacyjnego 3.	1. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi, obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych. 2. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym. 3. Udzielanie przez GOPS pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego. 4. Udzielanie przez GOPS świadczenia wychowawczego i świadczenia „Dobry Start”. 5. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórek).

	6. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego. 7. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej. 8. Wspieranie tworzenia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie, w tym spółdzielni socjalnych. 9. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami spoza gminy. 10. Poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie nowych mieszkań socjalnych. 11. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów). 12. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych. 13. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej. 14. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystycznej. 15. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności. 16. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.
Czas realizacji	Lata 2019-2023.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym Świetlica Profilaktyczno-Terapeutyczna „Tęcza” w Bralinie.
Partnerzy	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-

w realizacji	Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kępnie, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, specjaliści, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom i zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościoły, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	▪ podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ▪ skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, ▪ zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, ▪ zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz opieki przedszkolnej, ▪ podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, ▪ wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających.

Cel strategiczny 4.	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie
Cele operacyjne:	1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich. 2. Podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 2. Podejmowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży, m.in. opracowywanie i realizowanie programów w placówkach oświatowych i włączanie w ich realizację policjantów. 3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych. 4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez

	remont dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych.
Czas realizacji	Lata 2019-2023.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym Świetlica Profilaktyczno-Terapeutyczna „Tęcza” w Bralinie.
Partnerzy w realizacji	Placówki ochrony zdrowia, placówki ponadpodstawowe, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	▪ wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków, ▪ ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, ▪ bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 5.	Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego
Cele operacyjne:	1. Rozwijanie sektora pomocy społecznej. 2. Wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach i kursach. 2. Zwiększenie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z ustawą o pomocy społecznej. 3. Dalsze zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny. 4. W razie możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie. 5. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 6. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej GOPS-u. 7. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii

	Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania. 3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych – samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej. 4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych. 5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
Czas realizacji	Lata 2019-2023.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.
Partnerzy w realizacji	Regionalny Polityki Społecznej w Poznaniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	▪ większe kompetencje kadr pomocy społecznej, ▪ wyższa jakość świadczonych usług, ▪ rozwój aktywności mieszkańców, ▪ zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, ▪ różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bralin na lata 2019-2023 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program Współpracy Gminy Bralin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów (poniżej zaprezentowano propozycje projektów przygotowanych w trakcie prac nad strategią przez

przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie), które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Projekt 1.

nazwa projektu	„Działania proekologiczne i prokulturowe w gminie Bralin – Zespół Wokalny „AleBabki” – historia i teraźniejszość”
wnioskodawca projektu	▪ Urząd Gminy Bralin – Referat Oświaty, Kultury, Sportu i Promocji, ▪ Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział Rejonowy w Bralinie.
partnerzy w realizacji projektu	▪ sponsorzy, ▪ inne organizacje pozarządowe.
cele projektu	▪ zaprezentowanie dorobku artystycznego Zespołu Wokalnego „AleBabki” wśród lokalnej społeczności, ▪ zapoznanie ludzi w podeszłym wieku z wieloma ciekawymi modelami spędzania czasu wolnego.
beneficjenci projektu	Lokalna społeczność.

Projekt 2.

nazwa projektu	„Emeryci bliżej społeczności – cykl spotkań z mieszkańcami gminy Bralin”
wnioskodawca projektu	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział Rejonowy w Bralinie.
partnerzy w realizacji projektu	▪ Urząd Gminy Bralin, ▪ sponsorzy, ▪ inne organizacje pozarządowe.
cele projektu	▪ integracja ze społecznością gminy Bralin, ▪ organizowanie różnych form spędzania czasu wolnego.
beneficjenci projektu	Lokalna społeczność.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert). Wśród obecnie obowiązujących należy wymienić:

- Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej,
- Program „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020”,
- Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020,

- Program Wieloletni „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020,
- Program wspierający powrót osób bezdomnych do społeczności,
- Program „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”.

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bralin na lata 2019-2023 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 14. Ramy finansowe strategii w latach 2019-2023

2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
7.106.920 zł	7.166.702 zł	7.266.702 zł	7.366.702 zł	7.466.702 zł

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie oraz Urząd Gminy Bralin

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej

(dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2015-2017.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójt Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1.:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- liczba osób z gminy korzystających z klubu seniora,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób z gminy korzystających z ośrodków wsparcia dziennego poza gminą,
- liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej,
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Cel strategiczny 2.:

- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu informacyjno-konsultacyjnego,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych.

Cel strategiczny 3.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci do lat 3. objętych opieką,
- liczba dzieci objętych opieką przedszkolną,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych.
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,
- liczba rodzin objętych świadczeniem wychowawczym i świadczeniem „Dobry Start”,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych.

Cel strategiczny 4.:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 5.:

- liczba pracowników GOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2015-2017 ...	19
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie	25
Tabela 3. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie	28
Tabela 4. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych ..	34
Tabela 5. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	37
Tabela 6. Przestępstwa popełnione w gminie w 2017 roku	41
Tabela 7. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2017 roku	43
Tabela 8. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2015-2017	44
Tabela 9. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2015-2017	48
Tabela 10. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2015-2017	51

Tabela 11. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2015-2017	52
Tabela 12. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	53
Tabela 13. Organizacje pozarządowe w gminie	55
Tabela 14. Ramy finansowe strategii w latach 2019-2023.....	89

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2015-2017	15
Wykresy 3-4. Ruch naturalny w latach 2015-2017 i saldo migracji ludności gminy w latach 2014-2016.....	16
Wykres 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2014-2016	18
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2015-2017.....	18
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie	19
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2014-2016.....	21
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2016 roku	21
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2014-2016*	22
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2015-2017	22
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie kępińskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2015-2017 (w %)......	22
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2017 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia	23
Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2017 roku	29
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2017 roku.....	29
Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2017 roku	29
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.....	31
Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	31
Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku.....	32

Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku	32
Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOoN w Kępnie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2015-2017	33
Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2015-2017	35
Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2015-2017.....	36
Wykres 27. Osoby w gminie, którym w latach 2015-2017 udzielono pomocy i wsparcia	45
Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie ..	45
Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie pieniężne	46
Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie niepieniężne	46
Wykres 31. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2015-2017 (liczba osób w rodzinach)	47
Wykres 32. Warunki życia w gminie	58
Wykres 33. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy	59
Wykres 34. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	59
Wykres 35. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	60
Wykres 36. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych? ..	60
Wykres 37. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	62
Wykres 38. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	62
Wykres 39. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?.....	63
Wykres 40. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	63
Wykres 41. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie.....	64
Wykres 42. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?.....	64

Wykres 43. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	65
Wykres 44. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy.....	66
Wykres 45. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	66
Wykres 46. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie.....	67
Wykres 47. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	67
Wykres 48. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy.....	68
Wykres 49. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	68
Wykres 50. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy....	69
Wykres 51. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	69
Wykres 52. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?	70
Wykres 53. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie.....	70
Wykres 54. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	70